

Ontwerpbegroting 2013
Regio Hart van Brabant

Inhoudsopgave	Pag.
1. Inleiding	3
2. Deelbegrotingen bestuurscommissies / portefeuilles	
2.1 Algemeen Bestuur	5
2.2 Arbeidsparticipatie	11
2.3 Economische Zaken, Recreatie & Toerisme	15
2.4 Milieu & Afval	24
2.5 Maatschappelijke Ontwikkeling & Jeugd, Jeugdgezondheidszorg	28
2.6 Ruimtelijke Ordening & Volkshuisvesting	32
2.7 Verkeer & Vervoer	36
3. Midpoint Brabant	41
4. Paragrafen	
4.1 Weerstandsvermogen en financiën	48
4.2 Weerstandsvermogen en financiën bij Regio Hart van Brabant	48
4.3 Bedrijfsvoering	49
4.4 Besluit Woninggebonden Subsidies	50
5. Financiële begroting	
5.1 Overzicht van baten en lasten per portefeuille	51
5.2 Reserves en voorzieningen	52
5.3 Meerjarenraming 2013 -2016	53
5.4 Gemeentelijke bijdragen 2013 -2016	53

1. Inleiding

Hart van Brabant is de regio die zich via de programma's van Midpoint Brabant onderscheidt als dé regio van Social Innovation. Aan de Midpoint Brabant programma's werken overheid, onderwijs en ondernemers mee. Social Innovation werkt het beste als de samenwerkende partners ook zichzelf hebben georganiseerd en hun agenda op orde hebben. De 'O' van overheid heeft dit geregeld in de Gemeenschappelijke Regeling Regio Hart van Brabant. Hierin werken Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg, Waalwijk samen.

Voor u ligt de ontwerpbegroting 2013 van Regio Hart van Brabant. Met het aanbieden van deze ontwerpbegroting aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten wordt eveneens een aangepaste Gemeenschappelijke Regeling ter goedkeuring voorgelegd waarmee de naam van het Regionaal Overleg Midden-Brabant (ROM), zoals de samenwerking tot op heden officieel werd aangeduid, wordt aangepast naar Regio Hart van Brabant. Tevens wordt hiermee meer ruimte geschapen om regionale opgaven te identificeren en op basis daarvan gezamenlijke projecten te definiëren, te initiëren en richting uitvoering te brengen.

De nieuwe naam markeert het proces dat de regio heeft doorlopen de afgelopen jaren. In 2010 kreeg de regionale samenwerking een stevige impuls. De samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en onderwijs binnen 'De Ideale Connectie' werd doorontwikkeld en geïnstitutionaliseerd in Midpoint Brabant. De samenwerking tussen de gemeenten onderling werd geconcretiseerd, binnen Regio Hart van Brabant, middels een gezamenlijke werkagenda die in 2011 werd vastgesteld. Uit de werkagenda volgen concrete projecten waarvoor startdocumenten zijn geschreven. Met de realisatie van de projecten wordt op basis van uitgewerkte projectplannen in 2012 gestart.

Box 1 | Regio Hart van Brabant en Midpoint Brabant: niet dubbelop, maar goed geregeld

Min of meer vergelijkbaar met hoe dat in de andere regio's in Brabant is geregeld, zijn intergemeentelijke samenwerking enerzijds en triple-helix samenwerking anderzijds, in nauwe samenhang met elkaar, maar in separate entiteiten georganiseerd. Voor alle projecten die Regio Hart van Brabant ter hand neemt geldt dat het opdrachtgeverschap bij de overheid ligt. Voor alle projecten van Midpoint Brabant geldt dat het projecten zijn waarbij het opdrachtgeverschap bij de triple helix ligt; bij onderwijs, ondernemers én overheid.

Ongeveer de helft van de projecten van Regio Hart van Brabant betreft projecten die de overheidsbijdrage aan de triple helix programma's van Midpoint Brabant vormen. De Midpoint Brabant programma's Logistic Cities, Leisure Boulevard, Care Avenue en Aerospace & Maintenance Cluster zijn hiermee verzekerd van eenduidige ondersteuning door de regiogemeenten. De andere helft betreft projecten op het vlak van algemene publieke samenwerkingsopgaven, zoals de regionale sociale agenda.

Deze wijze van organiseren veronderstelt overigens niet dat de samenwerkende gemeenten geen triple-helix contact aangaan bij de projecten waarvan zij opdrachtgever zijn. Integendeel, bedrijfsleven en onderwijs zijn in veel gevallen natuurlijke samenwerkingspartners. Het betekent wel dat tussen Regio Hart van Brabant en Midpoint Brabant goede en regelmatige afstemming nodig is. Niet voor niets zijn de bureaus van beide entiteiten op dezelfde locatie ondergebracht. Het betekent ook dat er projecten zijn waarvan de overheid opdrachtgever is, die voor de uitvoer het beste ondergebracht kunnen worden bij Midpoint Brabant. Dit geldt met name voor projecten die expliciet gericht zijn op het stimuleren van de regionale economie en waarbij triple-helix samenwerking een noodzakelijke voorwaarde is. Deze projecten zullen, onder opdrachtgeverschap van de overheid, gereed gemaakt moeten worden voor uitvoer, alvorens ze ondergebracht kunnen worden bij Midpoint Brabant.

De ontwikkeling die de samenwerking in Regio Hart van Brabant doormaakt, maakt dat een begroting in de vorm zoals deze tot en met 2012 werd opgesteld niet meer voldoet. In het Algemeen Bestuur van Regio Hart van Brabant dat op 8 maart 2012 bijeenkwam, is besloten een begroting op te stellen in een andere vorm. Voor u ligt daarom een begroting voor Regio Hart van Brabant die is opgebouwd rondom een zevental portefeuilles. Elke bestuurscommissie die binnen de gemeentelijke samenwerking al bestond in de vorm van een zogenaamd 'portefeuillehouder overleg' is in deze begroting afzonderlijk opgenomen:

1. Algemeen Bestuur
2. Arbeidsparticipatie
3. Economische Zaken, Recreatie & Toerisme
4. Milieu & Afval
5. Maatschappelijke Ontwikkeling & Jeugd, Jeugdgezondheidszorg
6. Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting
7. Verkeer & Vervoer

De voor 2013 geprioriteerde projecten uit de werkagenda van Regio Hart van Brabant ziet u in deze begroting terug onder deze portefeuilles.

Naast zeven Regio Hart van Brabant portefeuilles is de begroting van Midpoint Brabant opgenomen. Hierdoor wordt de overheidsbijdrage aan dit triple helix samenwerkingsverband financieel inzichtelijk. Bovendien wordt hiermee het totale regionale samenwerkingsprogramma zichtbaar, evenals de bijbehorende kosten. Aangezien Midpoint Brabant een zelfstandige stichting is met een eigen governance structuur, vinden zowel besluitvorming over de begroting van Midpoint Brabant als financiële verantwoording plaats via een eigen besluitvormings- en begrotings- en verantwoordingscyclus.

De ontwerpbegroting is in een vergadering van het Algemeen Bestuur op 26 april 2012 behandeld. Besloten is de begroting voor te leggen aan de gemeenteraden van de samenwerkende gemeenten, zodat deze conform de bepalingen uit de Gemeenschappelijke Regeling, bij instemming, op uiterlijk 1 juli 2012 definitief kan worden vastgesteld en kan worden aangeboden aan de provincie Noord Brabant.

2. Deelbegrotingen bestuurscommissies / portefeuilles

2.1 Algemeen Bestuur

Omschrijving portefeuille

Het Algemeen Bestuur (AB) van het 'openbaar lichaam' Regio Hart van Brabant bestaat uit de volgende leden:

- Peter Noordanus, burgemeester van Tilburg (voorzitter);
- Nol Kleijngeld, burgemeester van Waalwijk (vice-voorzitter);
- Simone Dirven-van Aalst, burgemeester van Dongen (bestuurlijk secretaris);
- André Osterloh, waarnemend burgemeester van Gilze en Rijen (lid);
- Machteld Rijsdorp, burgemeester van Goirle (lid);
- Ryan Palmen, burgemeester van Hilvarenbeek (lid);
- Wim Luijendijk, burgemeester van Loon op Zand (lid);
- Hans Janssen, burgemeester van Oisterwijk (lid).

Het AB bestuurt Regio Hart van Brabant zodanig dat een gestructureerd overlegplatform tussen de deelnemende gemeenten ingesteld en in stand gehouden wordt dat erop gericht is dat:

- deelnemende gemeenten geïnformeerd zijn over gemeentelijke activiteiten die voor de regio van belang kunnen zijn,
- afstemming plaatsvindt tussen deelnemende gemeenten, bijvoorbeeld strekkend tot aanbeveling van beleid dat gemeenten gemeenschappelijk zouden kunnen voeren, of aanbeveling van maatregelen waarvan vastgesteld wordt dat het in het belang van de regio wenselijk zou zijn als de individuele gemeenten die zouden nemen,
- projecten door gemeenten gezamenlijk kunnen worden ontwikkeld en naar uitvoer kunnen worden gebracht.

Ter uitvoering van deze taken bevordert het AB de totstandkoming en coördinatie van vakinhoudelijke overlegstructuren tussen portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten. Bovendien bewaakt het de continuïteit van deze overlegstructuren, draagt het zorg voor een samenhangende communicatie en verslaglegging, fungeert als aanspreekpunt voor derden over zaken die de intergemeentelijke samenwerking betreffen en maakt afspraken ten aanzien van portefeuille overstijgende zaken.

Het AB komt in 2013 ten minste vier maal per jaar bijeen en zorgt ervoor dat ook de portefeuillehouders overleggen vier maal per jaar bijeenkomen. Dat gebeurt tijdens zogenaamde Hart van Brabantdagen. Op deze dagen komen ook de gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten bij elkaar. Ter voorbereiding op de Hart van Brabantdagen komt deze 'Kring gemeentesecretarissen' nog een keer extra bij elkaar. In totaal vergadert de kring dus acht keer in 2013. Ook de portefeuillehouder overleggen hebben in de regel minimaal één ambtelijk vooroverleg.

De Hart van Brabantdagen worden in 2013 achtereenvolgens in de volgende gemeenten georganiseerd: Gilze en Rijen, Goirle, Dongen, Loon op Zand. Over besluiten die tijdens de Hart van Brabantdagen worden genomen, of over beleid van het AB dat op een andere wijze tot stand komt, worden colleges en raden van de deelnemende gemeenten gevraagd en ongevraagd geïnformeerd, zodat beoordeling van het door het AB gevoerde beleid kan plaatsvinden. Dat gebeurt in 2013 onder meer door de organisatie van minimaal één raadsinformatiedag op een te bepalen locatie in de regio. Tevens wordt zo veel mogelijk openbare informatie verstrekt op het in 2012 te realiseren digitale platform van Regio Hart van Brabant.

Ten behoeve van het dagelijkse management is een programmabureau ingericht bestaande uit een fulltime programmamanager en een parttime managementassistent (16 uur). Het programmabureau coördineert het proces zoals boven omschreven. Daarnaast geeft het sturing aan realisatie van de regionale werkagenda Hart van Brabant 2011-2015, die eind 2011 is vastgesteld. In 2012 zijn twaalf prioritaire projecten benoemd in deze werkagenda door de samenwerkende gemeenten. De helft hiervan betreft publieke samenwerkingsopgaven, zoals de regionale sociale agenda, de andere helft betreft samenwerkingsopgaven ten dienste van het programma van het regionale triple-helix samenwerkingsverband Midpoint Brabant. Dit zijn projecten met een vaak hoofdzakelijk economisch karakter (zie Box 1 op pagina 3 voor een toelichting op de verhouding tussen Regio Hart van Brabant en Midpoint Brabant).

Box 2 | Investeren met multipliereffect

De investering die de gemeenten doen in regionale samenwerking beoogt een multipliereffect te sorteren. De investering kan leiden tot grotere investeringen van hogere overheden en tot meer financiële betrokkenheid van de twee andere triple-helix partners: onderwijs en bedrijfsleven.

OP Zuid en Interreg

Investeren in de regio maakt niet alleen de interne samenhang sterker, het moet er ook voor zorgen dat de positie van de regio op provinciaal, landelijk en internationaal toneel sterker wordt. Als de regio zich een betrouwbare, effectieve, slagvaardige en succesvolle eenheid toont, die een onderscheidende meerwaarde heeft, zal dat eerder resulteren in investeringen van partners op hogere overheidsniveaus, dan wanneer dit niet het geval is. Dit is concreet aan de orde nu gewerkt wordt aan de invulling van nieuwe periodes van omvangrijke programma's als OP Zuid en Interreg. Voor beide programma's geldt dat na 2013 een nieuwe periode begint.

Onderwijs en bedrijfsleven

De samenwerking met onderwijs en ondernemers in de regio is goed. In lijn met het belang dat ook deze twee triple-helix partners hebben bij een sterke regio, zal bezien worden of er mogelijkheden bestaan tot grotere (financiële) participatie van onderwijs en bedrijfsleven. De mogelijkheden nemen, in het geval van regionale samenwerking, toe als de overheid een solide basis faciliteert.

Belangrijke doelstelling van de portefeuille Algemeen Bestuur in 2013 is de uitwerking van de werkagenda en de twaalf prioriteiten concreet gestalte geven. Daarbij hoort een slagvaardige uitvoeringsstructuur. De uitvoeringsstructuur bestaat uit een effectief opererend netwerkverband van de samenwerkende gemeenten dat naar realisatie van de prioritaire projecten streeft. Uitgangspunt hierbij is dat, waar mogelijk, uitvoering zal geschieden door inzet van bestaande ambtelijke capaciteit. Dit betekent in voorkomende gevallen dat binnen ambtelijke organisaties van de samenwerkende gemeenten prioritering plaats moet vinden van regionale activiteiten ten opzichte van reguliere gemeentelijke activiteiten. Mogelijk leidt ambtelijke inzet vanuit de regiegemeenten tot minder kosten voor het uitvoeren van projecten van de regionale werkagenda.

Midpoint Brabant heeft een eigen uitvoeringsstructuur waarin, naast het bedrijfsleven en de onderwijsinstellingen, ook de overheid haar verantwoordelijkheid heeft. Het Algemeen Bestuur van Regio Hart van Brabant zorgt er in 2013 voor dat deze overheidsverantwoordelijkheid in Midpoint Brabant is geborgd, onder meer middels een structurele financiële bijdrage. Middels de financiële bijdrage is Midpoint Brabant in 2013 in staat een eigen Dagelijks Bestuur en een compacte uitvoeringsorganisatie in stand te houden. Het streven naar realisatie van de prioritaire projecten ten

dienste van het programma van Midpoint Brabant door Regio Hart van Brabant moet eerstgenoemde in 2013 aantoonbaar helpen bij realisatie van het eigen programma.

De aandacht en investering in regionale samenwerking zou moeten leiden tot een passende positie van de regio in provinciaal, rijks- en Europees beleid. Dit moet op zijn beurt de kans op het realiseren van een multipliereffect op de investering die wordt gedaan duidelijk vergroten (zie box 2 op pagina 6).

Opbrengsten portefeuille Algemeen Bestuur

De inspanningen in 2013 in het kader van de portefeuille Algemeen Bestuur leveren op dat Hart van Brabant:

- binnen Noord-Brabant door Gedeputeerde Staten wordt gezien als één van de vier bestuurlijke regio's en daarbij als betrouwbaar, effectief, slagvaardig en succesvol wordt ervaren;
- op relevante onderwerpen als gewenste samenwerkingspartner wordt gezien door de regio's West-Brabant, Zuidoost-Brabant en Noordoost-Brabant en over de grens door de regio Turnhout;
- door consistent en eendrachtig optreden een positie verwerft op provinciaal, landelijk en, zo nodig, internationaal toneel en op die niveaus gezien wordt als regio die met unieke kennis en kunde op het gebied van Social Innovation van relevante meerwaarde is;
- zodoende in provinciaal, rijks-, en Europees beleid een passende positie verwerft.

Begroting Regio Hart van Brabant – Algemeen Bestuur

	Lasten	Baten	Saldo
Programmakosten	51.000	51.000	0
Apparaatskosten Regio Hart van Brabant (incl. BTW)	204.000	204.000	0
Apparaatskosten BWS	3.975	2.500	N 1.475
Bijdrage uit reserve BWS		1.475	V 1.475
Totaal	258.975	258.975	0

Toelichting lasten en baten

Programmakosten

	Lasten
Hart van Brabant-dagen (vier dagen)	20.000
Radendag (een dag)	10.000
Brochure 'werkagenda'	8.500
Notulist AB/secretarissenoverleg	4.500
BTW Compensatiefonds	8.000
Totaal	51.000

Hart van Brabant-dagen en Radendag

Een Hart van Brabant-dag kost naar verwachting gemiddeld € 5.000 excl. BTW (€ 6.000 incl. BTW). Dit bedrag is gebaseerd op ervaringen met de organisatie van eerdere Hart van Brabantdagen. Voor de Radendag is, vanwege het verwachte flink hogere aantal deelnemers, het dubbele bedrag aangehouden.

Brochure 'Werkagenda'

Als gevolg van de vernieuwing van de Regio Hart van Brabant worden in 2012 kosten gemaakt voor ontwikkeling van een brochure 'Werkagenda'. Voor aanpassing en vernieuwing wordt voor 2013 een bedrag van € 8.500 excl. BTW geraamd.

Notulist AB en secretarissenoverleg

Als gevolg van de gewijzigde taakstelling van de voormalige secretaris (nu programmamanager) is het noodzakelijk om een notulist aanwezig te laten zijn bij het Algemeen Bestuur en het overleg van de Kring Gemeentesecretarissen. De kosten hiervan worden geraamd op € 4.500 excl. BTW (€ 5.000 incl. BTW).

BTW compensatiefonds

Met de invoering van het BTW-compensatiefonds (BCF) betaalt Regio Hart van Brabant de omzetbelasting op alle inkoopfacturen terwijl die belasting conform de wet niet door Regio Hart van Brabant zelf gecompenseerd kan worden. De betaalde BTW wordt vervolgens doorgeschoven naar de Hart van Brabant-gemeenten. Deze gemeenten kunnen via het BCF de doorgeschoven BTW weer compenseren. Na afloop van het jaar verstrekt Regio Hart van Brabant aan de deelnemende gemeenten een opgave van de te compenseren omzetbelasting.

Dekking programmakosten (baten)

De programmakosten van het programma Algemeen Bestuur worden gedekt uit de bijdrage per inwoner van de deelnemende gemeenten.

Apparaatskosten

	<i>Lasten</i>
Personeelskosten	115.900
Apparaatskosten	38.200
Secretariaatskosten	1.300
Specialistische dienstverlening	16.300
BTW Compensatiefonds	25.600
BTW (i.r.t. Midpoint)	6.700
<i>Subtotaal</i>	<i>204.000</i>
Uitvoeringskosten BWS	2.500
Rente BWS	1.475
Totaal	207.975

Personeelskosten

De salariskosten voor de programmamanager bedragen € 91.600,- (excl. BTW) en voor de managementassistente € 24.300,- (geen BTW). Samen is dat € 115.900,- (excl. BTW).

Apparaatskosten

Er worden apparaatskosten doorberekend vanuit het Corpac-huis voor een bedrag van € 11.100,- (geen BTW), voor gebruik van een werkplek met automatisering, postverwerking, repro, telefonie, etc. Daarnaast worden vanuit de gemeente Tilburg kosten doorberekend in verband met overige personeelskosten, facilitaire kosten (o.a. archief) en een opslag voor het dragen van de verantwoordelijkheid van het organiseren van vervanging bij langdurige afwezigheid vanwege ziekte of om andere redenen (€ 20.800,- excl. BTW). Vooralsnog is uitgegaan van een indicatief bedrag, omdat er nog definitieve dvo-afspraken gemaakt moeten worden met de gemeente Tilburg. Daarnaast is een bedrag van € 6.300,- geraamd voor opleidingen medewerkers.

Secretariaatskosten

Secretariaatskosten zijn bijvoorbeeld bankkosten. Voor deze en andere secretariaatskosten is in de begroting 2013 € 1.300,- (excl. BTW) gereserveerd.

Specialistische dienstverlening

Onvermijdelijke kosten zijn de kosten van de accountantscontrole, administratie en beheer. Voor accountantskosten is in de begroting 2013 € 4.900,- gereserveerd. Hierbij is rekening gehouden met een kleine toename in verband met de verbreding van de werkzaamheden van de Regio Hart van Brabant met de 'Werkagenda'. Verder is een bedrag van € 8.400,- geraamd voor administratiekosten. Het betreft hier kosten voor het voeren van de financiële administratie en voor advies en begeleiding bij het opstellen van de jaarlijkse begroting en jaarstukken die door de gemeente Tilburg worden doorberekend. Ten slotte is rekening gehouden met het beheer van het relatiebeheerssysteem (€ 500,-) en van de website (€ 2.500). Alle bedragen zijn excl. BTW.

BTW compensatiefonds

Met de invoering van het BTW-compensatiefonds (BCF) betaalt Regio Hart van Brabant de omzetbelasting op alle inkoopfacturen terwijl die belasting conform de wet niet door Regio Hart van Brabant zelf gecompenseerd kan worden. De betaalde BTW wordt vervolgens doorgeschoven naar de Hart van Brabant-gemeenten. Deze gemeenten kunnen via het BCF de doorgeschoven BTW weer compenseren. Na afloop van het jaar verstrekt Regio Hart van Brabant aan de deelnemende gemeenten een opgave van de te compenseren omzetbelasting.

BTW (i.r.t. Midpoint Brabant)

Omdat Midpoint Brabant geen BTW in rekening brengt is deze ook niet te compenseren. Daarom is in de begroting 2013 een bedrag van € 6.700,- gereserveerd voor eventuele teruggave aan de deelnemende gemeenten om dit te compenseren. In de kolom begroting 2012 is dit P.M. aangegeven, omdat bij het opstellen van de begroting 2012 nog niet bekend was dat Midpoint Brabant geen BTW in rekening brengt.

Dekking apparaatskosten (baten)

De apparaatskosten van het programma Algemeen Bestuur worden gedekt uit de bijdrage per inwoner van de deelnemende gemeenten.

Besluit Woninggebonden Subsidies

Als wettelijke taak heeft Regio Hart van Brabant de uitvoering van het Besluit Woninggebonden Subsidies (BWS). De uitvoering wordt verzorgd door de gemeente Loon op Zand, die hiervoor een bijdrage van € 2.500,- ontvangt. De kosten worden bij de aangesloten gemeenten in rekening gebracht en zijn daarom tevens als baten in de begroting opgenomen.

In de begroting 2013 zijn geen baten in verband met de BWS-regeling opgenomen. De vordering is door het Rijk in 2009 afgekocht (zie ook box 4, pagina 50). Als lasten zijn opgenomen de rentebetalingen in het kader van BWS. Als gevolg van de afkoop van de verplichtingen aan sociale huurders betreft dit enkel de sociale koopwoningen.

Deze cijfers zijn ontleend aan een door Deloitte uitgebracht advies omtrent het verwachte renteresultaat tot het einde van de looptijd van de regeling. De afwikkeling van de BWS-subsidieverstrekking, de vordering ter zake op het voormalige ministerie van VROM (nu I&M) en de mutaties in de reserves, vindt via de balans plaats en verloopt budgettair neutraal voor Regio Hart van Brabant.

De rentelasten komen uit de berekening verloop BWS. Basis zijn de verplichtingen ultimo 2011. Er is geen rekening gehouden met verdere vrijval. Het resultaat BWS dient gedekt te worden door de achtergebleven voorziening BWS. Een bedrag van € 35.000,- is daarvoor ruim voldoende.

2.2 Arbeidsparticipatie

Omschrijving portefeuille

In de zomer van 2010 is door de Hart van Brabant-bestuurders de Taskforce Arbeidsmarkt Hart van Brabant opgericht. Deze Taskforce bestaat uit leden van de drie O's. De taskforce heeft een top 10 van toekomstige regionale arbeidsmarktknelpunten vastgesteld met bijbehorende oplossingsrichtingen en dit in mei 2011 gepresenteerd in het rapport "De regio werkt!". In mei 2011 hebben de Hart van Brabant-gemeenten een intentieverklaring getekend voor de start van de volgende fase. Deze fase staat in het teken van het onderzoek of de genoemde oplossingsrichtingen vertaald kunnen worden in een concreet actieprogramma. Daartoe heeft adviesbureau BMC in de periode juni-november 2011 met behulp van de leden van de Taskforce Arbeidsmarkt de genoemde oplossingen onderzocht op realisatiemogelijkheden.

Mede met het oog op de forse Rijksbezuinigingen in combinatie met een stelselherziening op het terrein van de sociale zekerheid (Wet Werken naar Vermogen) die ingaan vanaf het jaar 2013, wordt het door de Hart van Brabant-gemeenten van belang geacht intensievere samenwerking te realiseren voor een goed functionerende regionale arbeidsmarkt. Het actieprogramma is een groeimodel dat, uitgaande van positieve besluitvorming in de verschillende colleges, wordt ingezet in 2012 en verder wordt uitgebouwd vanaf het jaar 2013.

Het actieprogramma is 'een plus' op de bestaande lokale of sub regionale initiatieven, zoals die in de Langstraat. Soms zorgt een actie voor extra kracht op reeds bestaande inzet, dan weer is sprake van koude innovatie. In elk geval worden de lijnen uit het actieprogramma noodzakelijk geacht voor de verbetering van het functioneren van de arbeidsmarkt in de toekomst.

De portefeuille Arbeidsparticipatie voorziet in de uitvoering van het actieprogramma en daarmee van de aanbevelingen van de Taskforce Arbeidsmarkt Hart van Brabant door het realiseren van een gecoördineerde werkgeversbenadering, een regionaal werkgeversakkoord, het aanstellen van een HRM+adviseur, het ontwikkelen van een proeftuin voor toepassing van het e-portfolio en het organiseren van sturing op het actieprogramma door een programmamanager.

De activiteiten worden ondernomen in nadrukkelijke samenhang met de prioriteiten in de portefeuille Maatschappelijke Ontwikkeling & Jeugd, Jeugdgezondheidszorg (decentralisatie van de zorg voor jeugd en de decentralisatie van de functie begeleiding vanuit de AWBZ). Een en ander geschiedt volgens de beleidsfilosofie die door de samenwerkende gemeenten is vastgesteld over de samenhang tussen de decentralisaties: het "Koersdocument ROM". De portefeuillehouders van de samenwerkende gemeenten zien hierop toe en volgen de arbeidsmarktontwikkelingen en de voortgang van het actieprogramma en bespreken dit in 2013 vier maal in een portefeuillehouder overleg.

Gecoördineerde werkgeversbenadering

De regio is erbij gebaat om informatie die wordt gegenereerd uit werkgeverscontacten zo transparant mogelijk te delen. Nog te vaak worden vacatures niet of te laat vervuld, zijn geschiktere kandidaten voorhanden of onderhouden te veel verschillende functionarissen contact met werkgevers zodat deze door de bomen het bos niet zien. Door beter de dienstverlening op elkaar af te stemmen valt er winst te behalen voor de regionale arbeidsmarkt.

Het actieprogramma zet in op een gefaseerde aanpak dat in 2012 leidt tot een werkend CRM-systeem en een andere aansturing van de verschillende partijen die resultaatgerichte re-integratie en transparante informatie-uitwisseling met elkaar verbindt. Vanaf 2013 wordt het systeem verder uitgebreid met de private partijen die worden aangesloten.

Regionaal werkgeversakkoord

Iedere gemeente is, anticiperend op de Wet Werken naar Vermogen, nieuw beleid aan het vormgeven. Een belangrijke beweging in deze wetgeving is een intensievere en directere samenwerking met werkgevers. De wetgeving veronderstelt namelijk dat de komende jaren werkgevers een grotere bereidheid hebben om mensen met een beperkte loonwaarde in dienst te nemen. Het regionale werkgeversakkoord beoogt om met ongeveer 40 regionale werkgevers de 1e helft van 2012 te ontdekken welke vragen rondom dit vraagstuk spelen bij werkgevers en wat dit betekent voor de beleid- en middeleninzet van lokale overheden vanaf 2013. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om praktijkplaatsingen met beperkte loonwaarde of inzet van het jobcarving waardoor meer instroommogelijkheden aan de onderkant van de arbeidsmarkt ontstaan. In de loop van 2012 zullen de resultaten worden gepresenteerd zodat in 2013 verdere intensivering en verbreding van het akkoord kan plaatsvinden en uiteindelijk meer mensen dan nu het geval is zo snel en duurzaam mogelijk geplaatst kunnen worden bij reguliere werkgevers in de regio.

HRM+adviseur

Bij duurzame inzetbaarheid van arbeidskrachten gaat het over het op peil houden van kennis, kunde en vitaliteit van de werknemer. Structurele aandacht hiervoor is van belang om als bedrijf op de lange termijn goed te blijven functioneren en de concurrentiepositie te behouden, dan wel uit te breiden. Grotere bedrijven redden zich over het algemeen wel, maar MKB-bedrijven, waarvan er met name in Hart van Brabant veel te vinden zijn, kunnen behoefte hebben aan ondersteuning op dit punt. In lijn met het SER Brabant koersdocument 'Arbeidsmarkt en Onderwijs', de economische agenda in wording van de Provincie en het 'Brabantse Werkgeversakkoord' dat in het PACT Brabant is gesloten, kan worden gesteld dat het 'ontzorgen' van MKB-ondernemers in dit verband een belangrijk aandachtspunt is voor een beter werkende arbeidsmarkt.

Ondersteuning van MKB-bedrijven moet leiden tot een duidelijke vraagarticulatie, zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin. Deze articulatie van de (toekomstige) personeelsbehoefte moet het uitgangspunt worden voor de vakgerichte aanpak van overheid en onderwijs. Kwalitatief hoogwaardig advies aan MKB-bedrijven moet tevens helpen in het denken en handelen over wat de toekomstige arbeidsmarktontwikkelingen voor het bedrijf betekenen, waar innovatie of (andere) inzet van personeel noodzakelijk is en waar effectieve vraagbundeling binnen de sector mogelijk is als het bijvoorbeeld gaat om de aansluiting met onderwijs.

HRM+ advies zoals hierboven beschreven is geen standaard dienstverlening van de bedrijfsadviseurs van het UWV Werkplein en de kenniscentra. De HRM+ adviseur maakt wél gebruik van de kennis en het netwerk van de bedrijfsadviseurs van het Werkplein en de kenniscentra. En hij/zij promoot bij de werkgevers onder andere de inzet van instrumenten als de werkscan, gebruik EVC en instrumenten ter behoud van ouderen. De adviseur is moet tevens goede aansluiting zoeken bij het MKB-loket.

In 2012 wordt voor de duur van een jaar (en dus doorlopend in 2013) gestart met 1 FTE onder aansturing van het regionale servicepunt dat de regionale gecoördineerde werkgeversbenadering mede vormgeeft. Afhankelijk van een goede evaluatie wordt in 2013 gezien of het initiatief structurele vormen zal aannemen.

E-portfolio

Geconstateerd wordt dat werkgevers bij het beschrijven van vacatures, onderwijsinstellingen bij het inrichten van opleidingen en publieke en private instellingen bij het re-integreren van mensen niet dezelfde taal spreken. Daarnaast wordt geconstateerd dat traditionele toetsvormen in de domeinen leren en werken steeds meer tekort schieten om vaardigheden te toetsen.

Een e-portfolio is een middel om competenties te kunnen opslaan, beheren en tonen. Het ondersteunt het gebruik en de uitwisseling van gegevens. Toepassing van dit instrument kan

eenzelfde taal in de regio ondersteunen en bevorderen. Daarnaast maakt het het toetsen van competenties ter ondersteuning van een leven lang competentiegericht leren en werken gemakkelijker. Het is een passend instrument op een arbeidsmarkt die voor haar functioneren meer en meer door technologische ontwikkelingen wordt ondersteund.

In 2012 wordt in de technische sector in Hart van Brabant, waarin een nijpend kwalitatief en kwantitatief tekort bestaat aan personeel, een proeftuin uitgewerkt voor het werken met een e-portfolio. Op basis van hetgeen hier geleerd wordt, kunnen andere sectoren of combinaties van sectoren eind 2013 starten. Om bij de inzet en financiering van de proeftuin zeker te zijn van maximale bijdragen van alle betrokken partijen, is een voorbereidingsfase noodzakelijk. Afhankelijk van het in de voorbereidingsfase gemaakte projectplan voor de proeftuin, zal worden besloten de tweede fase in te gaan. Samenwerking met Brainport, waar een vergelijkbaar initiatief is ontwikkeld, ligt hierbij voor de hand.

Sturing en verantwoording

Het actieprogramma voor de arbeidsmarkt in Hart van Brabant is een eerste stap in een groei naar een dynamisch en volwassen regionaal programma. Van belang is om kracht en sturing te zetten op de daadwerkelijke implementatie, uitvoering en verdere ontwikkeling van het programma. Het verdient aanbeveling om deze sturing niet vanuit één van de drie O's vorm te geven. Op basis van het advies van de Taskforce Arbeidsmarkt Hart van Brabant wordt in 2012 een regionale programmamanager aangesteld voor de duur van 1 jaar. Om de neutraliteit van de programmamanager te accentueren, maar ook om de samenwerking tussen de programmaliijnen economie en arbeidsmarkt te versterken wordt deze gehuisvest bij Midpoint Brabant. In het laatste kwartaal van zijn werkzame periode evalueert de programmamanager de implementatie van het programma en presenteert hij een upgrade van het regionale programma.

Ter ondersteuning van het regionale actieprogramma zullen communicatiemiddelen moeten worden ingezet. Het gaat bijvoorbeeld om een handzame flyer van de arbeidsmarktagenda van Hart van Brabant, of om een promotietour van de zogenaamde Mutual Learning Database.

Opbrengsten portefeuille Arbeidsparticipatie

De inspanningen in 2013 in het kader van de portefeuille Arbeidsparticipatie leveren op dat Hart van Brabant:

- intensievere samenwerking realiseert gericht op een goed functionerende regionale arbeidsmarkt tussen de deelnemende gemeenten onderling en tussen de samenwerkende gemeenten enerzijds en de kennisinstellingen en het bedrijfsleven in de regio anderzijds;
- de samenwerking zodanig inricht dat deze anticipeert en inspeelt op de forse rijksbezuinigingen en stelselherzieningen op het vlak van de sociale zekerheid (Wet Werken naar Vermogen);
- een actieprogramma uitvoert gericht op verbetering van het functioneren van de arbeidsmarkt en daarmee invulling geeft aan de aanbevelingen van de Taskforce Arbeidsmarkt Hart van Brabant;
- door het uitvoeren van het actieprogramma een gecoördineerde werkgeversbenadering, een regionaal werkgeversakkoord, het aanstellen van een HRM+adviseur, het ontwikkelen van een proeftuin voor toepassing van het e-portfolio en het organiseren van sturing op het actieprogramma door een programmamanager realiseert;
- vier maal per jaar een bestuurlijk portefeuillehouder overleg en een ambtelijk vooroverleg organiseert dat de arbeidsmarktontwikkelingen en de voortgang van het actieprogramma volgt en bespreekt;
- zich in dit domein zowel provinciaal als landelijk toont als regio waar kennis en kunde op het gebied van Social Innovation wordt ingezet om oplossingen te vinden voor de grote uitdagingen die zich voordoen.

Begroting Regio Hart van Brabant – Arbeidsparticipatie

	Lasten	Baten	Saldo
Programmakosten	128.500		N 128.500
Apparaatskosten			
Bijdrage gemeenten			
Bijdrage uit reserve 'Werkagenda'		128.500	V 128.500
Totaal	128.500	128.500	0

Toelichting programmakosten

In totaal zijn voor de investeringsagenda arbeidsmarkt 2012 voor een programmamanager, HRM+adviseur, communicatie etc. € 257.000 geraamd bij de acht regiogemeenten. Besluitvorming over dekking van deze kosten door bijdragen van de samenwerkende gemeenten vindt in het voorjaar van 2012 plaats bij de acht regiogemeenten. Als deze besluitvorming positief uitvalt treedt uitvoering naar verwachting in werking vanaf 1 juli 2012 en worden de kosten gedekt uit een bijdrage per inwoner van € 0,594 en ten laste gebracht van de gemeentebegrotingen 2012.

Dekking van de kosten is dan gerealiseerd tot 1 juli 2013. Onder voorbehoud van een positieve evaluatie op dat moment loopt het project door in 2013 tegen eenzelfde kostenniveau. Voorgesteld wordt om het vervolgtraject te laten lopen via de Regio Hart van Brabant. Daarom is voor de tweede helft van 2013 hier € 128.500 opgenomen.

2.3 Economische Zaken, Recreatie & Toerisme

Omschrijving portefeuille

De samenwerkende gemeenten in Regio Hart van Brabant kiezen er in hun gezamenlijke werkagenda voor het versterken van de economie centraal te stellen en dat steeds in balans te doen met het ecologische en sociale kapitaal in de regio. Een belangrijk deel van de portefeuille Economische Zaken, Recreatie & Toerisme bestaat dan ook uit projecten die corresponderen met de economische sleutelopgaven van Midpoint Brabant. De projecten van de samenwerkende gemeenten ondersteunen hiermee, vanuit overheidsperspectief en verantwoordelijkheid, de triple helix programma's van Midpoint Brabant: Leisure Boulevard, Aerospace & Maintenance Cluster, Care Avenue en Logistics Cities.

De portefeuille Economische Zaken, Recreatie & Toerisme richt zich in 2013 concreet op een viertal leisure projecten (Ontsluiting Leisureboulevard, Kansenskaart Leisure, Leisureloket en slow food/recreatie), twee aerospace & maintenance projecten (de Aerospace & Maintenance Campus en civiel medegebruik van de luchtmachtbasis Gilze en Rijen), een logistiek project (Havenbedrijf Hart van Brabant) en een project dat alle vier de speerpuntsectoren in de regionale economie moet stimuleren (Regio Marketing en Acquisitie). De portefeuillehouders van de samenwerkende gemeenten volgen de economische ontwikkeling van de regio en de voortgang van de genoemde projecten en bespreken een en ander in 2013 vier maal in een portefeuillehouder overleg.

Leisure algemeen

Al in 2008 ontstond binnen het Regionale Overleg Midden-Brabant (thans: Regio Hart van Brabant) de behoefte aan een gemeenschappelijk programma voor het stimuleren en faciliteren van een aantrekkelijke en duurzame toeristisch-recreatieve sector als economische drager in de regio. In 2011 is door de samenwerkende gemeenten in Hart van Brabant een gezamenlijke agenda opgesteld. De werkagenda van Hart van Brabant gaat voor wat betreft de ontwikkeling van de Leisure Boulevard over het overheidsdeel van de samenwerking in Midpoint Brabant. De werkagenda geeft in dit verband richting aan wat de samenwerkende gemeenten in het Hart van Brabant gaan doen om een nog sterkere leisureregio te worden.

In 2013 wordt ingezet op een viertal prioritaire projecten: Ontsluiting Leisure Boulevard, Kansenskaart Leisure, Leisure Loket en slow food/ slow recreatie. De gezamenlijke overheden in Hart van Brabant dragen in deze projecten vooral bij aan de ontwikkeling van de ruimtelijk-economische component ten behoeve van het welslagen van het programma Midpoint Leisure Boulevard. Deze component moet leiden tot een bijdrage in de gebiedsontwikkeling van de Leisure Boulevard.

Vanwege de onderlinge samenhang tussen de projecten is er in 2013 een bestuurlijk duo dat in principe alle projecten trekt, bestaande uit de burgemeester van Hilvarenbeek en de wethouder toerisme & recreatie van de gemeente Loon op Zand. Daarnaast is er een bestuurlijke stuurgroep bestaande uit de burgemeesters van de gemeenten Hilvarenbeek, Oisterwijk en Loon op Zand en de wethouder toerisme & recreatie van de gemeente Loon op Zand. Genoemde bestuurders zorgen voor afstemming met en terugkoppeling in het portefeuillehouder overleg.

Ontsluiting Leisure Boulevard

Bij het project "Ontsluiting Leisure Boulevard" gaat het om de realisatie van een levensechte, herkenbare en verbindende boulevard van Heusden, via Waalwijk en Tilburg naar Hilvarenbeek. Het betreft zowel de weginfrastructuur (onder meer de N261), het (hoogwaardig) openbaar vervoer als ook andere invullingen om de bereikbaarheid van het gebied optimaal te faciliteren, zoals de koppeling van openbaar vervoer op personenvervoer. De realisatie van die verbinding moet bijdragen aan een betere concurrentiekracht en vestigingsklimaat voor ondernemers en

werknemers. Daarnaast dient de verbinding de aantrekkingskracht voor toeristen en recreanten te versterken.

Op basis van een in 2012 op te leveren en door het Algemeen Bestuur van Hart van Brabant goed te keuren projectplan vindt in 2013, onder ambtelijk opdrachtgeverschap van de gemeentesecretaris van Hilvarenbeek, inhuur plaats van een extern bureau dat een haalbaarheidsonderzoek oplevert naar de mogelijkheden om vanuit de opgewaardeerde N261 (hoofdader) een HOV-verbinding tussen Tilburg en 's-Hertogenbosch te realiseren. Het haalbaarheidsonderzoek omvat ook een koppeling tussen op leisure toegesneden openbaar vervoer en personenvervoer.

Daarnaast wordt ervoor gezorgd dat de programmamanager Midpoint Leisure Boulevard een aanspreekpunt heeft bij de gemeenten voor de opwaardering en thematisering van de N261. De samenwerkende gemeenten faciliteren maximaal de thematisering van de weg tot een daadwerkelijke Leisure Boulevard. Dat betekent dat de individuele gemeenten langs de N261 (Waalwijk, Loon op Zand, Tilburg) aangesloten moeten zijn of worden op het proces van de opwaardering en wel zodanig dat ze de N261, voor zover deze over gemeentegrond loopt en dus onder de verantwoordelijkheid van de gemeente en niet van de provincie valt, op een wijze gaan onderhouden en verder ontwikkelen dat deze aansluit bij het provinciale deel.

Kansenkaart Leisure en Leisureloket

De Kansenkaart Leisure vormt een praktisch instrument om te zien hoe en waar recreatieve en toeristische mogelijkheden in de regio kunnen worden ontwikkeld/verbeterd. Vanwege kansrijkheid worden in ieder geval de gemeenten in de Langstraat (Heusden, Waalwijk, Loon op Zand) en de gemeenten Oisterwijk, Goirle en Hilvarenbeek nadrukkelijk bekeken. Bij deze kaart hoort een rapport als toelichting, waarin de randvoorwaarden zijn gedefinieerd voor nieuwe vormen van leisure aanbod. Hierin worden de gemeenten aanknopingspunten geboden voor concrete vervolgstappen binnen de eigen gemeentegrenzen, voor wat betreft de fysieke ruimte, met aandacht voor ontsluiting, bereikbaarheid en OV mogelijkheden. Hierdoor moet het gemakkelijker worden om ontwikkelingsplekken te koppelen aan ontwikkelingsconcepten en ondernemers die deze wensen te realiseren.

Het Leisureloket van Hart van Brabant is het aanspreekpunt voor de Leisure-ondernemer met als doel te adviseren en wegwijs te maken in kansen en mogelijkheden voor recreatieve en toeristische activiteiten binnen de regio. Het Leisureloket draagt bij aan de ontwikkeling van kennis op het gebied van leisure en vrijetijdseconomie binnen Hart van Brabant. Het loket informeert en adviseert recreatie-ondernemers over procedures als bestemmingsplannen, benodigde vergunningen en de haalbaarheid van plannen bij het vestigen of uitbreiden van recreatieve activiteiten. Onderdeel van deze taak is tevens het (in samenhang met de regionale marketing en acquisitieactiviteiten die zullen worden ondernomen in 2013) actief acquireren om ondernemingen en activiteiten naar de regio Hart van Brabant te trekken.

Hoewel de twee projecten Kansenkaart Leisure en Leisureloket afzonderlijk zijn gedefinieerd, is een nadrukkelijke samenhang/onderlinge afhankelijkheid aanwezig; het een is randvoorwaardelijk en voedend aan het andere. Het ambtelijk opdrachtgeverschap voor beide projecten is dan ook in een hand bij de gemeentesecretaris van de gemeente Loon op Zand. Op basis van een in 2012 op te leveren en door het Algemeen Bestuur van Hart van Brabant goed te keuren projectplan zal projectleiding en externe kennis worden ingezet. Met deze kennis en capaciteit wordt in 2013 de kansenkaart met toelichting opgeleverd en wordt een start gemaakt met de realisatie en uitvoering van het Leisureloket. De projectleider zorgt tevens voor optimale samenwerking en afstemming tussen de gemeenten onderling, onder meer door het instellen van een werkgroep bestaande uit een vertegenwoordiging van de voor dit project aangewezen Hart van Brabantgemeenten, indien mogelijk een vertegenwoordiging van de private partners en een vertegenwoordiging van de

provincie. Bovendien vindt voortdurende afstemming plaats met de programmamanager van Midpoint Leisure Boulevard.

Slow food en slow recreatie

De slow food beweging beoogt de culturele of traditionele keuken te behouden en daarmee ook het oorspronkelijk gebruik van gewassen, zaden, dieren en landbouwgebruiken van een regio. Het gebruik van diverse traditionele, hoogwaardige producten van kleine producenten (boeren, vissers, slagers, tuinders, enz) staat centraal. Door middel van gezamenlijke maaltijden, proeverijen en educatieve projecten probeert slow food consumenten, koks en (detail)handel te interesseren voor de smaak van deze producten.

De regio Hart van Brabant lijkt in het gebied tussen Tilburg en Turnhout (in en rondom Hilvarenbeek en Goirle, maar ook in en rondom Oisterwijk) een uitstekende omgeving te bieden voor de vestiging van slow food concepten gekoppeld aan recreatieve voorzieningen en ingepast in een waardevol leisure landschap. Vanuit slow food en recreatie is een link te leggen met innovatieve zorgconcepten, bijvoorbeeld in het kader van de 'healing environment' gedachte.

In 2013 vindt een onderzoek plaats naar de kansen voor ontwikkeling en vestiging van slow food/recreatie en zorgconcepten. Dit nieuwe initiatief, dat past bij de projecten die opgestart worden ten behoeve van de leisure sector, was nog niet als zodanig opgenomen in de werkagenda van de Regio Hart van Brabant. Projectplan, bestuurlijk trekker, ambtelijk opdrachtgever en ambtelijk projectleider zullen in 2013 (of zoveel eerder als mogelijk) dan ook nog vastgesteld worden. Op basis van het op te leveren en door het Algemeen Bestuur van Hart van Brabant goed te keuren, projectplan wordt externe kennis/ capaciteit ingehuurd om het onderzoek te starten. Het ligt voor de hand dat voor het bestuurlijk trekkerschap en het ambtelijk opdrachtgeverschap dezelfde lijn gevolgd wordt als bij de overige leisure projecten. In 2013 wordt het onderzoek opgeleverd.

Aerospace & Maintenance Campus

Het project ' Gate 2 Aerospace & Maintenance' betreft de realisatie van een campus op de Ericsson locatie in de gemeente Gilze en Rijen door regionaal triple helix samenwerkingsverband Midpoint Brabant. Voor een succesvolle realisatie van dit project is het scheppen van de juiste randvoorwaarden door de overheid van belang. Vandaar dat de samenwerkende gemeenten in Hart van Brabant het project Aerospace & Maintenance Campus in hun strategische werkagenda hebben opgenomen. Een belangrijke randvoorwaarde is een doordachte visie op campusontwikkeling op deze locatie.

Nog in 2012 wordt een visie opgeleverd op de ontwikkeling van een volwaardige Aerospace & Maintenance campus op (en rond) de Ericsson locatie in Gilze en Rijen. Daarbij heeft het behoud van de huidige vestiging van Ericsson, onder meer vanwege de werkgelegenheidsfunctie voor de gehele regio, bijzondere prioriteit. Bovendien worden de omliggende gebieden (horecagelegenheid Wokplaza, de voormalige hockeyvelden en het gebied ten oosten van de Ericsson locatie) meegenomen in een integrale gebiedsvisie die op basis van de campusvisie gemaakt wordt.

Vanaf 2013 worden de opgeleverde campusvisie en gebiedsvisie gebruikt om te ondersteunen bij het maken van bestemmingsplannen voor het gebied en om te sturen op het binden van gewenste bedrijvigheid. Daarnaast wordt op basis van de campusvisie met de eigenaren van het vastgoed en de gronden een model vormgegeven voor gezamenlijke deelname aan de ontwikkeling en exploitatie.

Het project wordt in 2013 bestuurlijk getrokken door de wethouder economie van de gemeente Gilze en Rijen. Het ambtelijk opdrachtgeverschap ligt bij het hoofd van de afdeling Economie en Arbeidsmarkt van de gemeente Tilburg. Op basis van een in 2012 op te leveren en door het

Algemeen Bestuur van Hart van Brabant goed te keuren projectplan wordt externe kennis/ capaciteit ingehuurd die de verbinding zoekt met de samenwerkende gemeenten, maar tevens de partijen Midpoint Brabant, Provincie Noord-Brabant, Ericsson, Gate 2 bv, de vastgoedeigenaren van de Ericsson en de Wokplaza locatie betreft.

Civiel medegebruik Vliegbasis Gilze en Rijen

In 2012 is in Gilze en Rijen het Rotary Wing Training Centre (RWTC) gestart. Dit is een gezamenlijk initiatief van de World Class Aviation Academy (WCAA) en Gate 2 BV. WCAA is 100% dochter van ROC West Brabant en Gate 2 BV is opgericht door de gemeenten Gilze en Rijen en Tilburg. De provincie Noord-Brabant heeft het project met een Samen Investeren subsidie mede mogelijk gemaakt. Launching customer van RWTC is Boeing, dat zijn opleidingen van de VS naar Gilze en Rijen verhuist.

Het RWTC moet op zijn beurt gezien worden als Launching Customer van Gate 2, Aerospace & Maintenance Campus. Daarnaast zijn reeds andere kleinere bedrijven op de locatie neergestreken. De focus ligt op het bieden van faciliteiten voor het onderhoud aan helikopters en andere niet-landingsbaan gebonden luchtvaart activiteiten en onderhoudsactiviteiten in het algemeen. Verdere uitbouw van de (onderwijs-)activiteiten en bedrijvigheid op de locatie kan een grote impuls krijgen door de mogelijkheid tot civiel medegebruik van de luchtmachtbasis, bijvoorbeeld van de overcapaciteit van de nieuwe state of the art onderhoudsruimte en van faciliteiten van de basis voor het accommoderen van vliegeropleidingen.

Dit nieuwe initiatief, dat past bij de activiteiten die opgestart worden ten behoeve van de aerospace & maintenance sector, was nog niet als zodanig opgenomen in de werkagenda van de Regio Hart van Brabant. Projectplan, bestuurlijk trekker, ambtelijk opdrachtgever en ambtelijk projectleider zullen in 2013 (of zoveel eerder als mogelijk) dan ook nog vastgesteld worden. Op basis van het op te leveren en door het Algemeen Bestuur van Hart van Brabant goed te keuren, projectplan wordt externe kennis/ capaciteit ingehuurd om het onderzoek te starten naar de mogelijkheden tot civiel medegebruik. Het ligt voor de hand dat voor het bestuurlijk trekkerschap en het ambtelijk opdrachtgeverschap dezelfde lijn gevolgd wordt als bij het project Aerospace & Maintenance Campus. In 2013 wordt het onderzoek opgeleverd.

Havens Hart van Brabant

De regio Hart van Brabant wil de demonstratieregio zijn voor vernieuwende logistieke concepten. Vanuit de eigen taken en bevoegdheden kunnen de samenwerkende gemeenten een belangrijke bijdrage leveren aan de aantrekkingskracht van de regio als vestigingsplaats voor logistieke bedrijvigheid. Daarvoor is stabiliteit, transparantie en toegankelijkheid van regelgeving en beleid nodig, maar ook een onderscheidende multimodale infrastructuur. Gemeenten zijn samen met de provincie bepalend in de planning en ontwikkeling van de infrastructuur, multimodale knooppunten en logistieke bedrijventerreinen.

Multimodale ontsluiting betekent in de regio Hart van Brabant ook nadrukkelijk aandacht voor vervoer over water. In 2007 is daarom het 'Masterplan Havens Midden-Brabant' bestuurlijk vastgesteld. Dit Masterplan beschrijft logistieke ontwikkelingen, stelt streefwaarden en doelstellingen en beschrijft concrete acties om meer werk van de binnenhavens in de regio te maken.

De Hart van Brabant gemeenten Tilburg en Waalwijk, werken samen met de gemeente Oosterhout in het kader van dit masterplan aan de uitvoering van havenprojecten. Deze havenprojecten zijn vastgelegd in het actieprogramma van het masterplan. Een deel van de projecten uit het actieprogramma is opgepakt en uitgevoerd..

Onder aanvoering van het Strategisch Overleg Havens (bestaande uit een stuurgroep met de 'havenwethouders' uit de drie gemeenten en de directies van marktpartijen in de binnenhavens en

een projectgroep) is in mei van dat jaar de wens uitgesproken tot aanscherping van de beleidsagenda met een vervolgaanpak. Na een evaluatie van de resultaten uit de eerste periode is daarom (door Buck Consultants) een projectplan opgesteld voor de periode tot en met 2014.

Een en ander betekent dat in 2013 (en verder) gewerkt wordt aan:

- Kennisdeling door ambtelijk en bestuurlijk regionaal havenoverleg
- Gezamenlijke scheepsregistratie en monitoring (gemeenten samen met RWS)
- Harmonisatie haven(geld)verordeningen
- Ontwikkelen en afstemmen nieuwe dienstverlening voor de binnenvaart
- Gezamenlijke aanbesteding van havenonderhoudswerkzaamheden
- Verkennen opzet Regionaal Havenbedrijf
- Profileren regio als aantrekkelijk binnenvaartknooppunt

'Havens Hart van Brabant' is een goed voorbeeld van een project dat een triple helix uitvoeringsstructuur heeft en derhalve een logisch onderdeel vormt van de agenda van Midpoint Brabant in het programma Logistics Cities. Voor een goede realisatie is een eenduidige bijdrage vanuit de samenwerkende gemeenten onmisbaar. Een te benoemen ambtelijke projectleider zorgt er namens de samenwerkende gemeenten voor dat de aanbevelingen uit het projectplan van Buck Consultants, voor zover het de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de overheid betreft, worden nageleefd en uitgevoerd. De projectleider doet dit binnen de bestaande opgezette uitvoeringsstructuur van het 'Strategisch Overleg Havens' en in afstemming met de programmamanager Logistics Cities. De projectleider staat onder ambtelijk opdrachtgeverschap van het hoofd van de afdeling Economie & Arbeidsmarkt van de gemeente Tilburg. Bestuurlijk trekker is de 'haven wethouder' van de gemeente Waalwijk.

Regio Marketing en acquisitie

Hart van Brabant heeft de ambitie om de regio te positioneren als aantrekkelijke vestigingsplaats bij bedrijven die passen in het profiel van de regio en de speerpuntsectoren Logistiek, Maintenance, Leisure en Care. Uitgangspunt is om op strategisch niveau, vooral gericht op stakeholders van buiten de regio, over het aanbod van vestigingsmogelijkheden te communiceren, waarbij het primair gaat om het ondersteunen van het regionale belang. Het aantrekken van nieuwe bedrijven mag nooit ten koste gaan van het behoud van gevestigde bedrijven. Waar mogelijk moet het de bestaande bedrijvenstructuur zelfs versterken.

In 2013 wordt gestart met daadwerkelijke regionale promotie en acquisitie. De exacte organisatievorm, wat er nodig is om een en ander te realiseren, hoe het implementatietraject wordt ingericht en op welke wijze bedrijfsleven en onderwijs betrokken worden, zal moeten blijken uit een onderzoek dat nog in 2012 wordt gestart en in 2013 een concrete aanbeveling oplevert. Op voorhand is de gedachte om aansluiting te zoeken bij Midpoint Brabant. Het promoten van het aanbod is immers niet alleen een belang van de overheden, maar ook van het bedrijfsleven en de onderwijssector. Daarnaast is het een uitgangspunt dat bij de uitvoering van de regionale promotie en acquisitiestrategie projectdeelnemers worden betrokken uit de deelnemende gemeenten. Hierbij wordt in ieder geval een beroep gedaan op de gemeente Tilburg dat een eigen acquisitieteam heeft en op de gemeente Waalwijk die in het kader van de uitbreiding Haven I t/m VI en voor de revitalisering van bedrijventerrein Haven (I t/m VI) promotie en acquisitie wil opzetten en daarvoor financiële middelen gereserveerd heeft binnen de desbetreffende projecten.

Het onderzoek naar de juiste organisatievorm omvat daarnaast het in beeld brengen van de potentiële vestigingsvraag in de speerpuntsectoren, alsmede het aanbod aan vestigingslocaties op een zodanige wijze dat elke gemeente in de regio inzicht krijgt in de vestigingsmogelijkheden. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij reeds lopende projecten zoals de formulering van een regionale aanbodstrategie en de formulering van een regionaal gronduitgifteprotocol (werkprogramma

werkgroep werken). Tevens worden opgeleverde of op te leveren kansencarten (zoals die voor leisure) meegenomen.

Het project wordt in 2013 bestuurlijk getrokken door de wethouder economie van de gemeente Tilburg. Het ambtelijk opdrachtgeverschap ligt bij de gemeentesecretaris van de gemeente Waalwijk. Op basis van een in 2012 op te leveren en door het Algemeen Bestuur van Hart van Brabant goed te keuren projectplan wordt externe kennis ingekocht ten behoeve van het onderzoek. Een en ander gebeurt onder ambtelijk projectleiderschap van de gemeente Waalwijk.

Expat Center Brabant

Expat Center Brabant (ECB) is een project waarin aanvankelijk de Immigratie- en Naturalisatie Dienst (IND), provincie Noord-Brabant, de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij, Brainport Development, Midpoint Brabant, gemeente Eindhoven en gemeente Tilburg samenwerken. De samenwerking tussen deze partijen heeft geleid tot de opening van Expat Center Brabant in 2010. Het ECB is opgericht omdat de aanwezigheid van kennismigranten, wetenschappelijke onderzoekers, zoekjaarstudenten en trainees een positief effect heeft op productiviteit, innovatiekracht en economische groei. Hun aantal in de regio Hart van Brabant stijgt en hoewel het merendeel in Tilburg werkt, wonen (en werken) ze verspreid over de gehele regio en zijn ze vaak van cruciaal belang voor de kennisinstellingen en ondernemingen die de werkgelegenheidsfunctie voor de gehele regio vervullen.

Het ECB zorgt ervoor dat expats zich gemakkelijk en snel in Brabant kunnen vestigen en zich welkom voelen. ECB heeft zich in korte tijd ontwikkeld tot een door expats zeer gewaardeerde voorziening. Het ECB voorziet in 'services' (beantwoording van alle vragen over diensten en de regio waarin ze gaan wonen en werken) en 'formalities' (regelen van alle formaliteiten, waaronder een verblijfsvergunning, BSN nummer, koppeling met GBA). Deze formaliteiten waren eerder ondergebracht bij Publiekszaken, dat voor IND-zaken naar Rijswijk moest verwijzen.

In maart 2012 is een concept businessplan verschenen waarmee beoogd wordt het ECB te laten uitgroeien tot het Expat Center Zuid-Nederland (ECZN). Daarin participeren de Immigratie- en Naturalisatie Dienst, de provincies Noord-Brabant en Limburg, gemeentes Eindhoven, Tilburg, Veldhoven, Helmond, Eersel, Gilze-Rijen, Son&Breugel, Best, Waalre en Maastricht. Gestreefd wordt naar toetreding van de Hart van Brabant gemeenten Dongen, Loon op Zand, Waalwijk, Hilvarenbeek, Oisterwijk Goirle in 2012. Structurele aansluiting en financiering is voorzien vanaf 1 januari 2013.

In 2013 wordt door ECZN gewerkt aan vier strategische gebieden. In de eerste plaats gaat het om het aansluiten van meer gemeentes, zodat de gecombineerde dienstverlening met IND zoveel mogelijk kan worden aangeboden. De ambitie is om alle 68 Brabantse gemeenten aan te sluiten. Dit betekent onder meer dat er waarschijnlijk naast de bestaande servicelocaties in Eindhoven en Tilburg servicelocaties in de andere grote Brabantse steden zullen bijkomen. Ten tweede worden er doelgroepen toegevoegd (trainees bijvoorbeeld) om corporate klanten voor al hun kenniswerkers een route via ECZN aan te bieden. Het derde en vierde uitbreidingsgebied draait om de aansluiting van publieke (belastingdienst, UWV et cetera) en private dienstverleners (banken, verzekeraars et cetera).

Het ECZN betreft een initiatief waarin vanuit Hart van Brabant tot op heden Gilze en Rijen en Tilburg participeerden. Structurele verankering in regionaal verband is nieuw, maar het past bij de ambities van de regio om deze economisch verder te ontwikkelen en profileren. Het project scheidt randvoorwaarden voor andere regionale projecten die (deels) afhankelijk zijn van de aantrekkelijkheid van de regio voor expats. Projectplan, bestuurlijk trekker, ambtelijk opdrachtgever en ambtelijk projectleider zullen nog in 2012 worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Het ligt

voor de hand dat het bestuurlijk trekkerschap bij de wethouder economie van de gemeente Tilburg ligt, evenals het ambtelijk opdrachtgeverschap en projectleiderschap.

Opbrengsten portefeuille

De inspanningen in 2013 in het kader van de portefeuille Economische Zaken, Recreatie & Toerisme leveren op dat Hart van Brabant:

- intensievere samenwerking realiseert gericht op het effectief ondersteunen van de economische sleutelopgaven van Midpoint Brabant;
- de samenwerking zodanig inricht dat deze regionaal economische versterking tot gevolg heeft in balans met ecologisch en sociaal kapitaal;
- een nadrukkelijke bijdrage levert aan de totstandkoming van een levensechte, rondom leisure gethematiseerde boulevard van Heusden, via Waalwijk en Tilburg naar Hilvarenbeek en daartoe onder meer een onderzoek oplevert naar de mogelijkheden tot een HOV-verbinding tussen Tilburg en 's-Hertogenbosch en een koppeling gelegd wordt tussen openbaar vervoer en andere vormen van personenvervoer;
- door oplevering van een Kansenskaart Leisure en realisatie van een Leisureloket een gemakkelijker koppeling faciliteert tussen leisure ontwikkelingsplekken en ontwikkelingsconcepten en ondernemers die deze wensen te realiseren;
- een onderzoek oplevert naar de kansen voor ontwikkeling en vestiging van slow food/recreatie en zorgconcepten, in het gebied tussen Tilburg en Turnhout (in en rondom de gemeenten Goirle en Hilvarenbeek, maar ook in en rondom Oisterwijk);
- door middel van een op te leveren campusvisie voor de Gate 2 Campus in Gilze en Rijen en een gebiedsvisie waarin de campusvisie is meegenomen een bijdrage levert aan het maken van de juiste bestemmingsplannen voor het gebied en aan de sturing op het binden van de juiste bedrijvigheid om het cluster te versterken;
- een onderzoek oplevert dat inzicht geeft in de mogelijkheden tot civiel medegebruik van Luchtmachtbasis Gilze en Rijen;
- een nadrukkelijke bijdrage levert aan de totstandkoming van een optimale regionale haveninfrastructuur door het bevorderen van kennisdeling door ambtelijk en bestuurlijk havenoverleg, het nastreven van gezamenlijke scheepsregistratie en monitoring, de harmonisatie van haven(geld)verordeningen, het ontwikkelen en afstemmen van nieuwe dienstverlening voor de binnenvaart en het verkennen van de mogelijkheden tot gezamenlijke aanbesteding van havenonderhoudswerkzaamheden en de opzet van een regionaal havenbedrijf;
- start met daadwerkelijke regionale promotie en acquisitie gericht op het aantrekken van bedrijven van buiten de regio en daartoe een onderzoek oplevert met aanbevelingen over de wijze van organiseren van deze activiteiten en de potentiële vestigingsvraag bij de speerpuntsectoren, alsmede het regionale aanbod aan vestigingslocaties;
- aantoonbaar aantrekkelijker is voor kennismigranten, wetenschappelijk onderzoekers, zoekjaarstudenten en trainees, het stijgend aantal helpt zich te vestigen door het aanbieden van services en formaliteiten en hiermee het positieve effect dat de doelgroep heeft op productiviteit, innovatiekracht en economische groei van de regio maximaal uitnut;
- zich in dit domein zowel provinciaal, landelijk en, indien relevant, internationaal toont als regio waar kennis en kunde op het gebied van Social Innovation aanwezig is die de regio een onderscheidend vermogen geeft.

Begroting Regio Hart van Brabant – Economische Zaken, Recreatie & Toerisme

	Lasten	Baten	Saldo
Programmakoosten	425.000		N 425.000
Apparaatskosten			
Bijdrage gemeenten			
Bijdrage uit reserve 'Werkagenda'		425.000	V 425.000
Totaal	425.000	425.000	0

Toelichting programmakoosten

Projectleiders	120.000
Communicatie	20.000
Onderzoek leisure-as	20.000
Aerospace en maintenance campus	90.000
Planvorming civiel medegebruik luchtmachtbasis	25.000
Regiomarketing en acquisitie	100.000
Expat Center Brabant	50.000
Totaal programmakoosten	425.000

Leisure projecten

Ten behoeve van de uitvoering van de drie leisure-projecten worden voor twee jaar projectleiders ingehuurd voor € 120.000- in 2013 (€ 40.000,- per deelproject per jaar). Daarnaast worden nog kosten gemaakt voor communicatie etc. (€ 20.000). Ook wordt een onderzoek verricht naar de mogelijkheden tot versterking van de leisure-as Tilburg-Turnhout via Hilvarenbeek en Goirle op het vlak van slow-recreatie en slow-food (€ 40.000, waarvan € 20.000 in 2012).

Aerospace & Maintenance

Voor de tweede fase van het project Aerospace en maintenance campus wordt ingeschat dat voor twee jaar een bedrag van € 90.000 voor een projectleider en eenmalig € 50.000 voor de planvorming civiel medegebruik luchtmachtbasis Gilze en Rijen nodig is (€ 25.000 in 2013 en € 25.000 in 2012).

Havenbedrijf Hart van Brabant

Voor dit project zijn in deze begroting vooralsnog geen kosten geraamd.

Regiomarketing en acquisitie

De kosten voor het onderzoek naar de wijze waarop organisatie van regionale marketing en acquisitie moet worden georganiseerd worden geraamd op € 35.000,-. Deze kosten zijn niet meegenomen in deze begroting, noch in het voorstel wijziging begroting 2012, omdat ervan wordt uitgegaan dat gebruik gemaakt kan worden van het aanbod van ERAC om dit onderzoek kosteloos te verrichten. Vooralsnog wordt uitgegaan van een noodzakelijk bedrag voor uitvoer van € 100.000 in 2013.

Expat Center Brabant

Voor het project Expat Center Brabant zijn de kosten voor 2012 afgedekt uit bijdragen van de twee deelnemende gemeenten uit de regio. Voor 2013 wordt voorgesteld hieraan deel te nemen vanuit de Regio Hart van Brabant. De kosten bedragen € 50.000 (services € 15.000 en formalities € 35.000).

2.4 Milieu & Afval

Omschrijving portefeuille

De samenwerking op het gebied van milieutaken en afvalservices geldt als een traditionele samenwerkingstaak in de regio. Sinds 2009 loopt het initiatief om tot een regionale uitvoeringsdienst te komen voor de vergunningverlening en handhaving van de milieuregelgeving. Regio Hart van Brabant is daarvoor in gesprek met regio West Brabant. Ook op het vlak van duurzaamheid, energiebesparing en CO2 reductie willen de gemeenten nauwer samenwerken.

De portefeuille Milieu & Afval richt zich in 2013 in eerste instantie concreet op een tweetal zaken. Als eerste is er MOED; het initiatief op het gebied van energie en duurzaamheid. Ten tweede richt de samenwerking zich op een marktconform geprijsde, flexibele en milieu hygiënische wijze van verzamelen en verwerken van afval. Beide samenwerkingsopgaven zijn gericht op optimale inzet en bescherming van het ecologisch kapitaal in de regio. De portefeuillehouders van de samenwerkende gemeenten volgen de voortgang van de genoemde projecten en bespreken deze in 2013 vier maal in een portefeuillehouder overleg, dat vooraf wordt gegaan door een ambtelijk overleg.

Milieu, Energie & Duurzaamheid

MOED staat voor de Midden-Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij voor Energie en Duurzaamheid. Het is een, door de overheid geïnitieerde, publiek-private onderneming in oprichting die samen met ondernemers, onderwijs en overheid invulling geeft aan collectieve duurzame energieopwekking in de regio. MOED stelt zich tot doel om, aan de hand van bestaande en nieuw te identificeren business cases tot en met september 2012 tenminste vier concrete projecten te ontwikkelen, die bijdragen aan grootschalige duurzame energievoorziening en -afname in de regio. Op basis van zowel de resultaten en ervaringen en op een in 2012 te ontwikkelen businessplan wordt na het startjaar over de definitieve oprichting van MOED besloten. In het businessplan worden de twee rollen van MOED verder uitgewerkt: ondersteuner ontwikkeling grootschalige duurzame energieprojecten en kennismakelaar.

Vooralsnog is MOED een initiatief van de gemeenten Tilburg, Waalwijk en Goirle. MOED wordt in 2012 ook door deze gemeenten gefinancierd. In 2012 wordt in de gemeente Tilburg gewerkt aan een drietal projecten. Ten eerste werkt MOED aan de ontwikkeling van een warmtebedrijf in de Spoorzone. In de tweede plaats wordt een haalbaarheidsstudie verricht naar een Windpark aan de Vloeveldweg. Tenslotte is MOED betrokken bij het project 'Blok voor Blok' waarin huiseigenaren de mogelijkheid krijgen collectief deel te nemen aan energiebesparing- en opwekking met behulp van rijkssubsidie en garantieregelingen. In Waalwijk is MOED betrokken bij onderzoek naar de haalbaarheid van duurzame mestverwerking.

De programmamanager die is aangesteld om MOED op te zetten wordt in 2012 begeleid door een stuurgroep waarin overheid, ondernemers en onderwijs vertegenwoordigd zijn. Bestuurlijk voorzitter van de stuurgroep is wethouder milieu van de gemeente Tilburg. Als de evaluatie van de stuurgroep, na het startjaar van MOED, positief is en er businessplan is opgeleverd op basis waarvan tot definitieve oprichting wordt besloten, ligt het voor de hand dat de samenwerkende gemeenten in Hart van Brabant als één van de triple-helix deelnemers in MOED zullen investeren om het in 2013 tot verzelfstandiging te laten komen en om er daarnaast voor te zorgen dat alle deelnemende gemeenten aan Regio Hart van Brabant (dus ook Gilze en Rijen, Dongen, Oisterwijk, Hilvarenbeek, Loon op Zand) zich aan kunnen sluiten.

MOED zal in dat geval in 2013 initiatieven in alle samenwerkende gemeenten kunnen regisseren, begeleiden en ondersteunen met de deskundigheid van relevante partijen. MOED doet dat op een zodanige manier dat de betrokkenen zich gemotiveerd weten om te volharden in uiteindelijke

realisatie en rekening houdend met nieuwe technologieën voor duurzame energieopwekking, veranderde regelgeving en actuele kapitaalsrente en energieprijzen.

Afval

Op grond van de Wet milieubeheer hebben de gemeenten de zorgplicht voor het inzamelen van het huishoudelijk afval, waaronder het (grof) huishoudelijk restafval en het huishoudelijk gft-afval. De gemeenten zijn vervolgens gehouden dit ingezamelde afval op een milieu hygiënische wijze te verwerken. De kosten die samenhangen met inzameling en verwerking kunnen de gemeenten via de afvalstoffenheffing bij de huishoudens in rekening brengen. Voor de inzameling maken de gemeenten gebruik van een eigen dienst, dan wel participeren zij in een PPS of hebben deze volledig uitbesteed aan een private partij.

Voor de verwerking van hun (grof) huishoudelijk restafval en hun gft-afval hebben alle gemeenten in Noord-Brabant – via hun gewestelijk samenwerkingsverband – overeenkomsten met Attero (per 1 oktober 2009 de rechtsopvolger van Essent Milieu, zelf per 18 december 2001 de rechtsopvolger van Afvalsturing Brabant).

Op 18 december 2001 is de Vereniging van Contractanten Afvalsturing Brabant ("VvC") opgericht om de belangen van de gewesten in de overeenkomst met Attero te behartigen. De belangenbehartiging bestaat onder andere uit het verwoorden van het gezamenlijke standpunt van de gewesten inzake verlenging van de overeenkomst en het uitoefenen van de bevoegdheid tot het goedkeuren van wijzigingen, aanvullingen, etc op de overeenkomst. Namens de samenwerkende gemeenten in de regio Hart van Brabant heeft een ambtelijk projectleider vanuit de gemeente Tilburg zitting in de VvC. Ook in 2013 is deze projectleider namens de regio actief.

De overeenkomsten met Attero stammen uit het midden van de jaren negentig en hoewel met ogen van toen het overeenkomsten waren die voor de op dat moment voorzienbare toekomst voldeden aan de eisen en wensen van de gemeenten en gewesten is het de afgelopen jaren duidelijk geworden dat de overeenkomsten niet meer voldoen aan de huidige eisen en wensen van de gemeenten en gewesten. Die huidige eisen en wensen hebben betrekking op de marktconformiteit van de gehanteerde aanbestedingsstarieven, de flexibiliteit in de overeenkomsten waardoor onder andere de duurzaamheidsambities van de gemeenten worden beperkt.

Op dit moment hebben de gemeenten, hetzij individueel, hetzij samen met andere gemeenten, hetzij collectief een keuzemogelijkheid waarmee zij hun eisen en wensen ten aanzien van marktconformiteit, flexibiliteit en duurzaamheid kunnen invullen. Het is een mogelijkheid die zich voordoet nu Essent verkocht is aan energiebedrijf RWE, zonder het onderdeel Essent Milieu (na deze afsplitsing Attero geheten) en de gemeenten ervoor gekozen hebben geen gebruik te maken van een uitstapmoment op 6 mei 2012.

In 2012 vindt nader onderzoek en overleg plaats, gevolgd door besluitvorming door gemeenten over een model waarin marktconformiteit, flexibiliteit en duurzaamheid beter tot hun recht komen. De projectleider namens de regio zal dit traject mee vormgeven, evenals de implementatie van de keuzes die worden gemaakt waarmee in 2013 werkzaamheden gepaard gaan. De portefeuillehouders van de samenwerkende gemeenten volgen de ontwikkelingen en de voortgang in het dossier en bespreken dit in 2013 vier maal in een portefeuillehouder overleg. Dit overleg wordt steeds voorafgegaan door een ambtelijk vooroverleg.

Opbrengsten portefeuille

De inspanningen in 2013 in het kader van de portefeuille Milieu & Afval leveren op dat Hart van Brabant:

- intensievere samenwerking realiseert gericht op optimale inzet en bescherming van het

- ecologisch kapitaal in de regio;
- samen met ondernemers en onderwijs, de oprichting van een ontwikkelingsmaatschappij gericht op collectieve duurzame energieopwekking realiseert waarin alle samenwerkende gemeenten in de regio kunnen deelnemen en waardoor een nadrukkelijke bijdrage wordt geleverd aan de realisatie van nieuwe concepten voor duurzame energieopwekking, rekening houdend met nieuwe technologieën, veranderde regelgeving en actuele kapitaalsrente en energieprijzen;
  - op een flexibele, milieu hygiënische/ duurzame en marktconform geprijsde manier invulling geeft aan haar wettelijke zorgplicht voor het inzamelen van het huishoudelijk afval, waaronder het (grof) huishoudelijk restafval en het huishoudelijk gft-afval;
  - zich in dit domein zowel provinciaal als landelijk toont als regio waar kennis en kunde op het gebied van Social Innovation wordt ingezet om de doelstellingen met betrekking tot de inzet en bescherming van het regionale ecologische kapitaal te realiseren.

Begroting Regio Hart van Brabant – Milieu & Afval

	Lasten	Baten	Saldo
Programmamakosten	135.000		N 135.000
Apparaatskosten			
Bijdrage gemeenten			
Bijdrage uit reserve 'Werkagenda'		135.000	V 135.000
Totaal	135.000	135.000	0

Toelichting Programmamakosten

MOED

Voor 2013 wordt voor een programmamanager en secretariële ondersteuning voorzien: € 135.000. Deze kosten zijn afgeleid van de kosten die in 2012 in het kader van MOED al gemaakt worden voor programmamanagement en secretariële ondersteuning en die op basis van incidentele bijdragen worden gedekt. Voorgesteld wordt deze kosten, bij een positieve evaluatie na het opstartjaar van MOED en een besluit tot voortzetting, te laten verlopen via de begroting van de Regio Hart van Brabant.

Kosten afval

Kosten die worden doorberekend aan de Hart van Brabant-gemeenten zijn o.a. de contributieafdracht aan de VvC (€ 0,025 per inwoner), de kosten voor alle juridische procedures (afhankelijk van hoeveelheid rechtzaken) en de projectleideruren die op jaarbasis gemaakt worden ten behoeve van de regio (met een maximum van € 0,15 per inwoner). Deze kosten kunnen gemeenten doorberekenen in de afvalstoffenheffing. De gemeente Tilburg (BAT) schiet deze kosten voor en op het einde van het jaar worden deze, op basis van inwoneraantal, doorberekend aan de regiogemeenten. Deze kosten worden tot op heden verantwoord via de begrotingen van de deelnemende gemeenten en niet via de begroting van de Regio Hart van Brabant.

2.5 Maatschappelijke Ontwikkeling & Jeugd, Jeugdgezondheidszorg

Omschrijving portefeuille

De sociale agenda neemt een belangrijke positie in in de regio Hart van Brabant. Bij het streven naar (economische) ontwikkeling van de regio wordt expliciet gekeken naar de samenhang met het sociale en ecologische kapitaal van de regio. Ook los van het streven naar verdere (economische) ontwikkeling van de regio heeft de sociale agenda hoge prioriteit. Zowel op het gebied van Maatschappelijke Ondersteuning, als op het vlak van jeugdzorg spelen namelijk diverse ontwikkelingen die vanwege hun omvang vragen om intensivering van de gemeentelijke samenwerking.

De portefeuille Maatschappelijke Ontwikkeling & Jeugd, Jeugdgezondheidszorg richt zich in 2013 op een tweetal prioriteiten: in samenhang met het programma 'Arbeidsparticipatie' en de projecten die daaronder worden ingezet in verband met de nieuwe Wet Werken naar Vermogen, wordt ingezet op de majeure opgaven: decentralisatie van de zorg voor jeugd en de decentralisatie van de functie begeleiding vanuit de AWBZ (via de transitie van de AWBZ naar de Wmo). Vanzelfsprekend wordt bij de activiteiten rekening gehouden met de actuele stand van zaken ten aanzien van politieke besluitvorming en wet- en regelgeving.

Jeugdzorg: Regionaal Transitieplan Jeugd

In het regeerakkoord door het kabinet vastgelegd dat de gehele zorg voor jeugd; de provinciale jeugdzorg, de jeugdbescherming en jeugdreclassering, de jeugd LVB en de Jeugd GGZ onder verantwoordelijkheid zal komen van de gemeenten. Taken, bevoegdheden en middelen zullen, op 1 januari 2015, in één keer naar de gemeenten overgaan. De decentralisatie van de taken en bevoegdheden van zorg voor jeugdigen gaat verder dan alleen een 'technische' overdracht (transitie). Essentieel is dat de werking en inrichting van het stelsel fundamenteel zal worden gewijzigd (transformatie), waarbij de mogelijkheid van lokaal en regionaal maatwerk en (dus ook) diversiteit uitdrukkelijk bestaan. Gemeenten hebben dus een grote mate van beleidsvrijheid over hoe zij een en ander inrichten.

Voor onderdelen van het pakket, met name jeugdbescherming en jeugdreclassering is samenwerking van gemeenten in regionaal verband vereist. Voor andere onderdelen, zoals taken en functies Kindermishandeling (AMK), residentiële zorg en (zeer) specialistische zorg voor jeugd met een beperking of psychiatrische problematiek ligt samenwerking voor de hand. Deze samenwerking zal in eerste instantie 'van onderop' tot stand komen. Bij geval gemeenten hierover niet tot overeenstemming komen, behoudt het rijk zich het recht deze samenwerking dwingend op te leggen.

De gemeenten in Hart van Brabant hebben in 2012 besloten tot gezamenlijke planvorming en voorbereiding voor de komende decentralisatie van zorg voor jeugdigen. Ze hebben daartoe een zogenaamd Regionaal Transitieplan Jeugd vastgesteld waarin de uitgangspunten zijn opgenomen ten aanzien van de inhoud van de zorg voor jeugd, de professionals die in het domein werkzaam zijn, de organisatorische opzet en de bestuurlijke verantwoordelijkheid. Passend bij een regio die zich onderscheidt op het vlak van Social Innovation wordt daarbij ook uitgegaan van de wens om het landschap van de zorg voor jeugd volledig opnieuw en beter in te richten. Het betreft een concrete eerste stap die de samenwerking markeert. De bij de ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin in de regio betrokken instellingen hebben zich hierachter geschaard.

Het vervolgproces waarover de samenwerkende gemeenten overeenstemming hebben voorziet in de oplevering en vaststelling van een programma van eisen en aangekleed plan van aanpak eind 2012. Het programma van eisen omvat de formulering van en de prioritering bij de maatschappelijke opgave en gewenste 'outcome' ten aanzien van jeugd en gezin en de bijdrage die zorg voor jeugd hieraan kan geven. De gemeenten geven vervolgens, met nauwe betrokkenheid van instellingen en

andere betrokkenen (onderwijs en klantgroepen) e.e.a. handen en voeten in de vorm van een concreet en angekleed plan van aanpak.

Vervolgens wordt in 2013 aan de uitwerking van visie, missie en beleid gewerkt. Gestreefd wordt naar besluitvorming hierover in de gemeenteraden in de zomer van 2013. De tweede helft van 2013 staat volgens planning in het teken van het vormgeven van de organisatie, de sturing en de middelen. Besluitvorming hierover in de gemeenteraden is voorzien aan het einde van 2013.

Ten aanzien van deze planning in relatie tot de betrokkenheid van de gemeenteraden zal de regionale (samenwerkings-)dimensie apart aandacht krijgen in 2013. De decentralisatie zorg voor jeugd is grotendeels een opgave met een bovenlokale strekking en waarvoor gemeentelijke samenwerking in uitwerking, uitvoering en besluitvorming is vereist. Dit houdt in dat er regie en afstemming moet zijn tussen de samenwerkende gemeenten, ook ten aanzien van de betrokkenheid van de raden. Gezien de landelijke onduidelijkheid wat betreft proces en inhoud van de decentralisatie zorg voor jeugd, die heden nog bestaat zal in 2012 worden gewerkt aan een procesaanpak voor de raadsbetrokkenheid, die ook in 2013 zal worden geëffectueerd.

De wethouders jeugd van de gemeenten Tilburg, Waalwijk en Gilze en Rijen zijn binnen het portefeuillehouder overleg aangewezen als bestuurlijk trekkers voor de transitie zorg voor jeugd in de regio Hart van Brabant. Ambtelijk opdrachtgever voor het traject zijn in totaal twee directieleden van de gemeente Tilburg en de gemeente Oisterwijk. Ambtelijk projectleider voor het traject komt van de gemeente Tilburg. De ontwikkelingen in het dossier worden in 2013 in ieder geval vier maal per jaar door de bestuurlijk trekkers teruggekoppeld in het portefeuillehouder overleg. Ze worden daarnaast besproken in een ambtelijk vooroverleg dat eveneens vier maal bijeenkomt.

Bespreking vindt plaats in samenhang met de andere twee grote decentralisaties die naast de jeugdzorg plaatsvinden: de decentralisatie van de functie begeleiding vanuit de AWBZ en de ommekomst van de sociale werkvoorzieningen (Wet Werken naar Vermogen). Een en ander geschiedt volgens de beleidsfilosofie die door de samenwerkende gemeenten is vastgesteld over de samenhang tussen de decentralisaties: het "Koersdocument ROM". Tenslotte wordt de majeure opgave van de decentralisatie van zorg voor jeugd in samenhang gezien met de ontwikkelingen op andere beleidsterreinen, meer in het bijzonder: de relatie met "passend onderwijs" en met de inrichting van de ondersteuning structuur voor zorg, welzijn en sociale stijging.

Financiering van deze activiteiten vindt vooralsnog plaats uit rijksmiddelen.

Maatschappelijke Ontwikkeling: Transitie AWBZ naar Wmo

Iedereen kan door ziekte of een handicap afhankelijk worden van langdurige zorg en ondersteuning. Voor die zorg, thuis of in een zorginstelling, hebben alle Nederlanders automatisch een verzekering: de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). De AWBZ dekt medische kosten die niet onder de zorgverzekering vallen. Op 1 januari 2013 verandert de wet. Vanaf dat moment worden de functies extramurale dagbesteding en begeleiding overgeheveld van de AWBZ naar de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Een en ander om de AWBZ te beperken tot de (langdurige) zorg. Dat geldt vanaf 2013 voor nieuwe gevallen en vanaf 2014 voor alle cliënten.

Bij de voorbereiding op en de implementatie van de transitie van de AWBZ naar de Wmo wordt door de samenwerkende gemeenten in Hart van Brabant uitgegaan van de beleidsfilosofie die door deze gemeenten is vastgesteld over de samenhang tussen de drie decentralisaties: het "Koersdocument ROM". Dit betekent dat, evenals bij de decentralisatie van de jeugdzorg en de ommekomst van de sociale werkvoorzieningen (Wet Werken naar Vermogen), uitgegaan wordt van participatie en de ontwikkeling van de verzorgingsstaat naar civil society als centraal thema. Daarbij gaat het om het bevorderen dat burgers zelfredzamer worden, onder andere door het benutten van sociale

netwerken om zorg en maatschappelijke ondersteuning betaalbaar te houden. Daarbij staat in 2012 en 2013 het aangaan van een duurzame relatie tussen overheid, onderwijs, ondernemers en het maatschappelijke veld centraal. Aansluitend bij Social Innovation gaan de gemeenten op zoek naar nieuwe vormen van samenwerking en allianties. De AWBZ-transitie wordt geïmplementeerd. Daarbij wordt gezocht naar nieuwe, innovatieve zorgarrangementen, die meer aansluiten bij de visie uit het koersdocument en die de gemeenten in staat stellen kosten beheersbaar te houden.

De gemeenten zijn in 2012 en 2013 bezig met het vertalen van de doelen van de Wmo in beleid en activiteiten. Dat leidt nog in 2012 tot het gezamenlijk opstellen en vaststellen van een plan van aanpak: 'Transitie AWBZ naar Wmo'. Dit plan van aanpak wordt in 2013 geïmplementeerd. Het plan van aanpak heeft de vorm van een keuzenota, die wordt vertaald naar elke gemeente en aan alle gemeenteraden wordt voorgelegd. Het uitgangspunt is 'lokaal tenzij...', dus elke gemeente maakt zijn eigen keuzes. Daarna wordt gekeken waar de samenhang zit en worden de mogelijkheden benoemd om regionaal samen te werken.

De wethouders zorg en welzijn van de gemeenten Tilburg en Oisterwijk en de wethouder arbeidsmarktbeleid van de gemeente Waalwijk zijn binnen het portefeuillehouder overleg aangewezen als bestuurlijk trekker voor de transitie van de AWBZ naar de Wmo in de regio Hart van Brabant. Ambtelijk opdrachtgever voor het traject zijn in totaal twee directieleden van de gemeente Tilburg en de gemeente Oisterwijk. Ambtelijk projectleider voor het traject komt van de gemeente Oisterwijk. De ontwikkelingen in het dossier worden in 2013 in ieder geval vier maal per jaar door de bestuurlijk trekker teruggekoppeld in het portefeuillehouder overleg. Ze worden daarnaast besproken in een ambtelijk vooroverleg dat eveneens vier maal bijeenkomt. Bespreking vindt plaats in samenhang met de andere twee grote decentralisaties die naast de AWBZ plaatsvinden: de jeugdzorg en de Wet Werken naar Vermogen.

Opbrengsten portefeuille

De inspanningen in 2013 in het kader van de portefeuille Maatschappelijke Ontwikkeling & Jeugd, Jeugdgezondheidszorg leveren op dat Hart van Brabant:

- intensievere samenwerking realiseert gericht op optimale inzet van en betaalbare en doeltreffende zorg voor het sociaal kapitaal in de regio;
- gezamenlijke planvorming en voorbereiding vormgeeft voor de decentralisatie van zorg voor jeugdigen volgens het Regionaal Transitieplan Jeugd, resulterend in de oplevering en vaststelling van een programma van eisen, een aangekleed plan van aanpak, een uitgewerkte visie, missie en beleid en een efficiënte organisatie inclusief sturing en middelen;
- gezamenlijke planvorming en voorbereiding vormgeeft voor de transitie van de AWBZ naar de Wmo, resulterend in de oplevering en vaststelling van een plan van aanpak: 'Transitie AWBZ naar Wmo' dat in 2013 wordt geïmplementeerd;
- de drie grote decentralisaties in samenhang met elkaar en met eventuele andere relevante beleidsvelden voorbereiden en implementeren en dat doen met betrokkenheid van en draagvlak bij de samenwerkende gemeenten en hun gemeenteraden, maatschappelijke instellingen, onderwijs, klantgroepen en ondernemingen;
- zich, via toepassing van de beleidsfilosofie uit het 'Koersdocument ROM', in dit domein zowel provinciaal als landelijk toont als regio waar kennis en kunde op het gebied van Social Innovation wordt ingezet om de doelstellingen met betrekking tot de inzet van en zorg voor het regionale sociale kapitaal te realiseren.

Begroting Regio Hart van Brabant - Maatschappelijke Ontwikkeling & Jeugd, Jeugdgezondheidszorg

	Lasten	Baten	Saldo
Programmakosten	100.000		N 100.000
Apparaatskosten			
Bijdrage gemeenten			
Bijdrage uit reserve 'Werkagenda'		100.000	V 100.000
Totaal	100.000	100.000	0

Toelichting programmakosten

Maatschappelijke Ontwikkeling: Transitie AWBZ naar Wmo

Tot op heden zijn gezamenlijke ontwikkelingen gefinancierd vanuit de regionale subsidieregeling van de provincie 'Regionale sociale agenda'. Ook het huidige traject van de AWBZ begeleiding (kwartiermaker en onderzoek) is hiermee gefinancierd. Deze mogelijkheid vervalt. Op basis van de toekomstige ontwikkelingen wordt verwacht budget nodig te hebben voor opleiding, begeleiding bij de transitie en vernieuwing. Doel is om innovatieve arrangementen te ontwikkelen. Naar verwachting zal een bedrag van € 50.000 nodig zijn voor opleiding en begeleiding en € 50.000 voor vernieuwende pilots. Hierbij dienen we de uitgangspunten van Social Innovation, namelijk het zoeken naar nieuwe samenwerkingsverbanden, gestalte te geven.

2.6 Ruimtelijke Ordening & Volkshuisvesting

Omschrijving portefeuille

Binnen de portefeuille Ruimtelijke Ordening & Volkshuisvesting worden afspraken gemaakt over ruimtelijke ontwikkelingen in de regio. Zo wordt bijvoorbeeld bekeken waar en hoe kan worden voorzien in ruimte voor bedrijven en werkgelegenheid. Ook vindt afstemming plaats over waar en welke woningen worden gebouwd. Daarnaast is de bescherming en ontwikkeling van het landschap in de regio onderwerp van gesprek en afstemming. Zeer recent speelt ook de discussie over behoud en versterking van een vitaal platteland. De portefeuille Ruimtelijke Ordening & Volkshuisvesting participeert en reageert op ruimtelijke producten van bijvoorbeeld de provincie en het rijk.

Ruimtelijke Ordening & Volkshuisvesting voorziet in 2013 in regelmatige gestructureerde afstemming met de provincie Noord-Brabant in het Regionaal Ruimtelijk Overleg (RRO) en in de oplevering van de Ruimtelijke (Structuur)visie Hart van Brabant 2030.

Regionaal Ruimtelijk Overleg (RRO)

Bij de ontwikkeling van woningbouwlocaties, werklocaties, landschappen zijn vaak meerdere overheden betrokken. De ontwikkelingen gaan in veel gevallen namelijk over de gemeentegrenzen heen. In het RRO maken de samenwerkende gemeenten, waterschappen en de provincie afspraken met elkaar over het kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwprogramma, het ontwikkelen en opnieuw inrichten van bedrijventerreinen/werklocaties en het behouden en ontwikkelen van het landschap. Verder bespreken de partijen in het RRO ruimtelijke trends en hoe ze daar in de toekomst mee omgaan. Recente onderwerpen in het RRO zijn de actualisatie van de Gebiedsagenda (het afsprakenkader tussen het rijk en Brabant over ruimtelijke projecten) de vraag op de woningmarkt in relatie tot bevolkingsprognoses, huisvesting van arbeidsmigranten, regeling over kwaliteitsverbetering landschap, ontwikkeling van een vitaal platteland en het provinciale project Versterkt Stedelijk Netwerk.

Het RRO vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de provincie en komt twee keer per jaar bij elkaar, in de regel een week na de Hart van Brabantdag (mei en december). Daarbij zijn de waterschappen De Dommel en de Brabantse Deltadeelnemers aan het overleg. Het waterschap Aa en Maas is agenda lid.

In 2013 werken vier ambtelijke werkgroepen (werkgroep wonen, werkgroep werken, werkgroep landschap en werkgroep ruimtelijke ontwikkeling) aan onderwerpen die aandacht vragen. Mogelijk wordt een vijfde werkgroep 'vitaal platteland' toegevoegd omdat de reconstructie -en gebiedscommissies per 1 juli 2012 zijn vervallen.

Ruimtelijke kaders voor de werkgroepen zijn de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte van het rijk, de Gebiedsagenda Brabant', de uitkomst van het BO-MIRT overleg (het halfjaarlijks overleg tussen Rijk en Provincie over het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport, de Verordening Ruimte van de provincie en de Werkagenda van de regio Hart van Brabant..

In de Verordening Ruimte van de provincie is opgenomen dat de regio's afspraken maken over de ontwikkeling van bedrijventerreinen en de woningbouwlocaties. In december 2011 was Hart van Brabant, onder regie van het programma Ruimtelijke Ordening & Volkshuisvesting, de eerste regio die met de provincie tot (kwantitatieve) regionale afspraken kwam over ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen en herstructurering van bestaande. Onderdeel van die afspraken is de toezegging van de regio om te komen tot een kwalitatieve uitwerking. Deze uitwerking vindt plaats in samenwerking met de portefeuille Economische Zaken, Recreatie & Toerisme.

Regionale Ruimtelijke Visie Hart van Brabant

De Ruimtelijke (Structuur)visie Hart van Brabant 2030 is de ruimtelijke vertaling van de Werkagenda Hart van Brabant en geeft een lange termijn visie op de regio. De (structuur)visie wordt in 2013 opgeleverd.

Op basis van een bestuurlijk besluit in november 2009 van de acht samenwerkende gemeenten in Regio Hart van Brabant om tot een regionale ruimtelijke structuurschets te komen is in het najaar van 2010 het 'basisdocument voor de ruimtelijke structuurschets Hart van Brabant' gereedgekomen en aan de verschillende colleges aangeboden ter kennisname. Het basisdocument is een discussiestuk én als zodanig een 'eerste bod' van de acht Hart van Brabant-gemeenten aan andere partners in de regio. Het is een dynamisch werkdocument dat zowel inhoudelijk als tekstueel verder uitgewerkt, ingevuld en afgestemd moet worden.

In 2012 wordt gestart met het vervolg op het basisdocument. Het vervolg moet in 2013 leiden tot de oplevering van de Ruimtelijke (Structuur)visie Hart van Brabant 2030. Voor de totstandkoming van het stuk wordt afstemming gezocht met partners, zoals andere overheden en Midpoint Brabant.

Met de visie worden opgeleverd:

- een ruimtelijke structuurschets Hart van Brabant met (ambitie-/kansen)kaarten voor de 4 speerpunten uit de Werkagenda Hart van Brabant;
- de Atlas Hart van Brabant;
- een ambitiekaart 2030 met de totale ruimtelijke ambitie van de regio;
- een uitvoeringsprogramma (voor de langere termijn) met de belangrijkste regionale projecten en de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende partners in de regio om dit programma te realiseren.

Het resultaat is de doorontwikkeling van het basisdocument van de ruimtelijke structuurschets tot een door verschillende partners in de regio gedragen ruimtelijke visie (met concreet uitvoeringsprogramma) van de regio Hart van Brabant (inclusief kansenskaarten voor toerisme, groen en milieu als onderleggers). Het betreft een verbeelding waarop de ruimtelijke ambities na een integrale afweging in totaliteit zijn opgenomen. De verbeelding is in tekst toegelicht. Bij de visie is een uitvoeringsprogramma voor de komende jaren voor de ruimtelijke projecten opgenomen.

In de ruimtelijke (structuur)visie Hart van Brabant 2030 wordt ingegaan op die opgaven die regionaal van belang zijn. De regionale werkagenda is daarbij het kader op hoofdlijnen. Gedurende de verdere doorontwikkeling van de structuurschets wordt eveneens bepaald welke (formeel juridische) status aan de Ruimtelijke (Structuur)visie Hart van Brabant 2030 wordt gegeven. Eén van de mogelijkheden is een structuurvisie conform de nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening (2008).

Vanuit regionaal perspectief wordt door de gemeente Goirle de bestuurlijke regie gevoerd op de totstandkoming van de visie in 2013. Verantwoordelijk bestuurder is de Goirlese wethouder die voorzitter is van het portefeuillehouder overleg ROV. De coördinatie van het project ligt bij een te benoemen projectleider bij de gemeente Tilburg. Ambtelijk opdrachtgeverschap voor het traject ligt bij de gemeente Goirle, bij de gemeentesecretaris.

Vitaal platteland: 'leisure landschap als drager van een vitaal platteland'.

Bijzondere aandacht krijgt de ontwikkeling van het platteland in 2013 nu de reconstructie- en gebiedscommissies, die zich hier onder meer mee bezig hielden, in 2012 ophouden te bestaan. Op basis van een in 2012 bij de provincie in te dienen bidbook waarin de grote waarde van landschapskwaliteit voor het optimaal ontwikkelen van de in Hart van Brabant zo belangrijke vrijetijdssector centraal staat, zal in 2013 uitvoering van de plannen uit het bidbook aan de orde zijn. Voorwaarde voor uitvoering is dat de provincie het Hart van Brabant aanduidt als 'netwerk met

energie', hetgeen inhoudt dat (financiële) ondersteuning van de plannen door de provincie aan de orde is.

Een en ander wordt ondernomen in het licht van de koers die de provincie met het koersdocument 'De transitie van het Brabantse Stadteland – Een nieuwe koers' eind 2011 heeft uitgezet. De visie gaat uit van een betere samenhang tussen de economie, de leefbaarheid en gezondheid en een rijke natuur en een mooi landschap. De combinaties die Hart van Brabant hierin zal maken in 2013 gaan uit van samenwerking tussen burgers, ondernemers en overheid en plannen waarin de vrijetijdseconomie zich op een duurzame manier ontwikkelt binnen de landschappelijke kwaliteit.

Landschappen van Allure

De transitie van het Brabantse Stadteland heeft een relatie met een ander voor Hart van Brabant belangrijk traject: Landschappen van Allure. De provincie investeert in de periode 2011-2016 in totaal € 56,2 miljoen in de kansrijke landschappen die Brabant rijk is. De keuze om een groot bedrag te investeren in deze zogenaamde 'Landschappen van Allure' vloeit voort uit de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening. Het geld om te investeren in de Landschappen van Allure is afkomstig uit de opbrengsten van de verkoop van Essent-aandelen. Voor een goede invulling van de investeringen werkt de provincie samen met gemeenten, waterschappen, het lokale bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.

Regio Hart van Brabant werkt in 2013 samen met de provincie en het Groene Woud in het kader van het traject Landschappen van Allure om een vliegwieleffect te realiseren op de ontwikkeling van het buitengebied. Een gezamenlijke aanpak van de gemeenten in Hart van Brabant met het samenwerkingsverband het Groene Woud in dit traject, waarbij de nadruk zal liggen op het realiseren van een toename van ecologisch groen, een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied dat van belangrijke waarde is voor de vrijetijdseconomie, gedifferentieerde woningen in een aangename en waar mogelijk CO2 neutrale leefomgeving en een duurzaam watersysteem, moet leiden tot stevige positie en een goede multiplier op de inzet van menskracht en middelen van de gemeenten.

Opbrengsten portefeuille

De inspanningen in 2013 in het kader van de portefeuille Ruimtelijke Ordening & Volkshuisvesting leveren op dat Hart van Brabant:

- intensievere samenwerking realiseert gericht op het maken van afspraken tussen de samenwerkende gemeenten, waterschappen en de provincie over het kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwprogramma, het ontwikkelen en opnieuw inrichten van bedrijventerreinen/werklocaties en het behouden en ontwikkelen van het landschap;
- een doorontwikkeling oplevert van het basisdocument van de ruimtelijke structuurschets in de vorm van een door verschillende partners in de regio gedragen ruimtelijke visie, met concreet uitvoeringsprogramma, inclusief kansenkaarten voor toerisme, groen en milieu als onderleggers;
- door de provincie Noord Brabant, in het kader van het traject 'de transitie van het Brabantse Stadteland', gezien wordt als een netwerk met energie en daarmee in staat gesteld wordt de bestaande landschapskwaliteit verder te verbeteren voor het optimaal ontwikkelen van de in Hart van Brabant zo belangrijke vrijetijdsector;
- in het kader van het provinciale traject 'Landschappen van Allure' zodanig samenwerkt dat een toename van ecologisch groen, een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied dat van belangrijke waarde is voor de vrijetijdseconomie, gedifferentieerde woningen in een aangename en waar mogelijk CO2 neutrale leefomgeving en een duurzaam watersysteem bevorderd worden, mede ondersteund door de provincie Noord Brabant;
- zich in dit domein zowel provinciaal als landelijk toont als regio waar kennis en kunde op het gebied van Social Innovation wordt ingezet om de doelstellingen met betrekking tot ruimtelijke ordening en volkshuisvesting te realiseren.

Begroting Regio Hart van Brabant – Ruimtelijke Ordening & Volkshuisvesting

	Lasten	Baten	Saldo
Programmakosten	120.000		N 120.000
Apparaatskosten			
Bijdrage gemeenten			
Bijdrage uit reserve 'Werkagenda'		120.000	V 120.000
Totaal	120.000	120.000	0

Toelichting programmakosten

Regionale Ruimtelijke Visie Hart van Brabant 2030

Voor de doorontwikkeling ruimtelijke (structuur)visie Hart van Brabant (extern advies voor een bedrag van € 40.000 in 2013 en € 40.000 in 2012).

Vitaal platteland

Voor het proces Hart van Brabant 'Leisure Landschap als drager van een vitaal landschap' is in overleg met de regiogemeenten en de provincie een bedrag van € 160.000 geraamd. Hiervan komt € 80.000 ten laste van de regio (en in 2012 € 20.000 voor de bieding). Voorwaarde is dat de provincie eenzelfde bedrag bijdraagt.

2.7 Verkeer & Vervoer

Omschrijving portefeuille

De portefeuille Verkeer & Vervoer uit de werkagenda Hart van Brabant is ondergebracht bij de GGA Hart van Brabant (GGA = Gebieds Gerichte Aanpak verkeer en vervoer) en daarmee onderdeel van de werkagenda van de GGA. Binnen de GGA wordt op regionaal niveau samengewerkt om bestaande verkeers- en vervoersproblemen op te lossen en/of toekomstige ontwikkelingen vanuit verkeer en vervoer zo goed mogelijk te faciliteren. Binnen de GGA wordt ambtelijk en bestuurlijk door de acht gemeenten samengewerkt met de provincie, Rijkswaterstaat en politie. Op projectniveau ook met de andere O's. Door de Gebieds Gerichte Aanpak kunnen de GGA-partners rekening houden met specifieke geografische en sociaal-economische kenmerken van de regio. Daarnaast het oppakken van lokale projecten wordt nadrukkelijk gekeken naar problemen die (gemeente) grensoverschrijdend zijn. De partners binnen de regio, maar ook de GGA-regio's onderling werken samen aan oplossingen voor de bestaande verkeers- en vervoersproblemen. Op deze manier worden de problemen in hun geheel bekeken.

De GGA regio Hart van Brabant bedenkt integrale oplossingen die effectiever en gunstiger zijn voor de reiziger. Deze kijkt immers niet naar gemeentegrenzen, maar wil gewoon zo snel mogelijk, veilig en met een betrouwbare reistijd van deur tot deur reizen.

In de GGA wisselen de partners informatie uit, stemmen projecten op elkaar af en brengen nieuwe initiatieven in. Elk jaar wordt er een Regionaal Uitvoerings Programma verkeer en vervoer opgesteld (RUP) waarin alle projecten zijn opgenomen die voor cofinanciering van de provincie in aanmerking komen. Deze projecten hebben bijna allemaal betrekking op het verbeteren van de interne bereikbaarheid in de regio. Daarnaast kent het RUP een pakket mensgerichte maatregelen voor elke gemeente en één voor de regionale mensgerichte projecten. De externe GGA-coördinator Hart van Brabant begeleidt de processen in de regio. Deze wordt door de gezamenlijke gemeenten ingehuurd en ook mede door de provincie betaald. Voor de regio Hart van Brabant heeft de provincie ook een interne GGA-coördinator en een relatiebeheerder.

In het programma verkeer en vervoer van de GGA Hart van Brabant staat precies vermeld welke overlegvormen, werkgroepen etc. plaatsvinden, welke projecten worden uitgevoerd en welke werkzaamheden worden betaald uit het Regionaal Activiteitenfonds Verkeer en Vervoer (RAVV) van de regio. De deelnemende gemeenten storten jaarlijks een bedrag per inwoner in het RAVV.

Het portefeuillehouder overleg verkeer en vervoer komt jaarlijks vijf maal bijeen. Vier maal tijdens de Hart van Brabantdagen en één maal buiten de Hart van Brabantdagen om het Regionaal Uitvoerings Programma vast te stellen. Het ambtelijk vooroverleg komt zes maal per jaar bij elkaar.

De uitwerking van verkeer en vervoer in het kader van de werkagenda Hart van Brabant omvat in 2013 in ieder geval een viertal prioriteiten:

- De oplevering van een Investeringsagenda Regionale Infrastructuur. Als resultaat van de actualisatie van de Regionale Beleidsagenda verkeer en vervoer.
- Het voeren van een lobby voor de opwaardering van de A58 en A59.
- Een bijdrage leveren aan de regionale bereikbaarheid over water via het Wilhelminakanaal en de industriehaven in Waalwijk.
- Een actieve bijdrage leveren aan het programma Logistics Cities van Midpoint Brabant.

Investeringsagenda Regionale Infrastructuur

De regionale beleidsagenda Verkeer en Vervoer van GGA Hart van Brabant wordt geactualiseerd voor de periode tot en met 2016 (met een doorkijk tot 2020). De actualisatie krijgt door de strategische samenwerking binnen Hart van Brabant een 'strategische kop' op de GGA-samenwerking. De

regionale beleidsagenda is daarmee niet alleen meer het toetsingskader voor de projecten die worden opgenomen in het jaarlijkse Regionaal Uitvoerings Programma (RUP), maar leidt ook tot programmeringopgaven voor de meer strategische projecten, die op de externe bereikbaarheid van de regio zijn gericht. Een en ander zoals voorgenomen in de regionale werkagenda Hart van Brabant onder de prioriteit 'Investeringsagenda regionale infrastructuur'.

De regionale beleidsagenda beperkt zich tot het fysieke ruimtelijke domein en wordt daartoe verknoopt met de Regionale Ruimtelijke Visie Hart van Brabant 2030. Projecten die in het RUP worden opgenomen, krijgen via de GGA, subsidie van de provincie (vanuit de Brede Doel Uitkering verkeer en vervoer (BDU)). In het portefeuillehoudersoverleg verkeer en vervoer wordt het RUP vastgesteld. Indien unaniem (dus met goedkeuring GGA-partner provincie) volgt GS van de provincie het besluit.

Om het programma uit de werkagenda Hart van Brabant te realiseren wordt een projectleider aangesteld bij de gemeente Tilburg. Deze zal de regionale beleidsagenda verkeer en vervoer opleveren. Een en ander gebeurt vanuit het regionale perspectief onder ambtelijk opdrachtgeverschap van het afdelingshoofd Ruimte van de gemeente Tilburg en onder bestuurlijk trekkerschap van wethouder infrastructuur/mobiliteit van de gemeente Tilburg. Daarnaast is een projectgroep samengesteld bestaande uit de externe GGA-coördinator en vertegenwoordigers van de gemeente Tilburg, gemeente Goirle, gemeente Oisterwijk, gemeente Waalwijk, Provincie Noord-Brabant en Rijkswaterstaat.

Lobby opwaardering externe bereikbaarheid over de weg

In de regio Hart van Brabant staan een viertal economische speerpunten centraal (Lesiure, Aearospace & Maintenance, Care en Logistics). De samenwerkende gemeenten willen deze sectoren maximaal faciliteren, zodat ontwikkelingsmogelijkheden optimaal worden benut, zowel in fysieke en planologische zin als ten aanzien van arbeidsmarktontwikkelingen, energie en duurzaamheid.

Vanuit het programma Verkeer & Vervoer ligt de nadruk op de fysieke en planologische invalshoek. Vanuit het programma wordt gestreefd naar een opwaardering van de A58 en A59, het Wilhelminakanaal en de industriehaven in Waalwijk. Hiermee wordt een gezamenlijke verdere ontwikkeling van de logistieke hot-spot Hart van Brabant in het geheel van de logistieke corridor Rotterdam – Venlo nagestreefd. Onder meer ten gevolge van de aanleg van de Tweede Maasvlakte wordt namelijk een verdere groei voorzien van de nu al belangrijke logistieke sector in Hart van Brabant. De verbetering van de ontsluiting is eveneens van belang voor de speerpuntsector Leisure in de regio.

Vanuit de regio Hart van Brabant wordt een eensluidende strategie uitgedragen richting hogere overheden. De regio vormt hierdoor een eensgezinde samenwerkingspartner voor de provincie in het kader van de Logistieke Agenda Brabant (i.o) en voor het Rijk.

Voor de A58 geldt dat gestreefd wordt naar een besluit van de Minister van I&M om te starten met een verkenningstudie en een versnelde uitvoering in 2016 in plaats van na 2020 van de verbreding van de weg ter hoogte van Tilburg naar 4 x 2 rijstroken, waarbij het doorgaand (inter)nationaal transitverkeer wordt gescheiden van het regionaal verkeer. Om dit gerealiseerd te krijgen is 'Zuidnet A58' opgericht; een initiatief van ondernemers (KvK Brabant / ZW Nederland, Bouwend Nederland en de BZW). Zuidnet A58 wil manager en exploitant van de A58 worden en de zogenaamde "DBFM Plus" aanpak hanteren. Deze aanpak bestaat uit: voorfinanciering door de provincie, management beheer en onderhoud van het gehele traject, het genereren van inkomsten uit activiteiten op en rond de A58 en het toepassen van technologische innovaties.

Voor de A59 geldt dat gestreefd wordt naar spoedige aanpak van Knooppunt Hoopolder om de verkeersdoorstroming te verbeteren. Voor het gedeelte tussen Waalwijk en Den Bosch wordt de integrale visie Gebiedsversterking Oostelijke Langstraat (GOL), wat één van de 9 speerpunten binnen de provinciale structuurvisie is, gerealiseerd. Daarbij behoren ook de verbetering van de doorstroming van de A59 door verbetering en completering van de aansluitingen op deze weg en de realisatie van een parallelstructuur, het realiseren van hoogwaterbescherming, de kwaliteitsverbetering van de landbouwstructuur, het realiseren van landschaps-ecologische zones en het opwaarderen van de recreatieve verbindingen.

Het zwaartepunt van (bestuurlijke) regie op de opwaardering van de A58 ligt bij de gemeente Tilburg, wethouder infrastructuur/mobiliteit. Het zwaartepunt van (bestuurlijke) regie op de opwaardering van de A59 ligt bij de gemeente Waalwijk, bij de wethouder met dezelfde portefeuille. Vanwege het gemeenschappelijke belang van beide gemeenten en het belang voor de logistieke sector in de regio Hart van Brabant, houden gemeenten elkaar op de hoogte van de te ondernemen acties. De coördinatie van de lobby ligt in dit jaar bij een te benoemen projectleider bij de gemeente Waalwijk. Ambtelijk opdrachtgeverschap voor het lobbytraject ligt eveneens bij de gemeente Waalwijk, bij de gemeentesecretaris.

Opwaardering bereikbaarheid over water

Voor de multimodale bereikbaarheid van Hart van Brabant is ook een opwaardering van de bereikbaarheid over water een speerpunt. De regio heeft overeenstemming over de wijze waarop dat moet gebeuren en voert periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg over de realisatie van de opwaardering van het Wilhelminakanaal en de industriehaven Waalwijk. De eigen verantwoordelijkheid van partijen, ook ten aanzien van de financiering van de projecten die binnen de eigen gemeente zijn gelegen, blijft voorop staan, maar een gezamenlijk streven naar realisatie van de projecten betekent ook een gezamenlijke inspanning om de gestelde doelen en de beoogde wijze van financieren van de projecten te realiseren. De inspanning krijgt onder meer vorm door een gezamenlijke lobby te voeren en door gezamenlijk het gesprek te voeren met stakeholders bij kennisinstellingen, het bedrijfsleven en bij de overheid op provinciaal, landelijk en Europees niveau.

Voor de opwaardering van het Wilhelminakanaal geldt dat gestreefd wordt naar een waterweg die geschikt is voor schepen tot en met vaarklasse IV en waarbij zowel fase 1 als fase 1½ van de opwaardering zijn afgerond op hetzelfde moment (volgens planning in 2016), zodat onmiddellijk maximaal rendement wordt behaald. De nog resterende kosten voor fase 1½ worden daarbij bij voorkeur gedekt uit het aanbestedingsvoordeel dat mogelijk wordt behaald op fase 1. Ook de provincie en het Rijk worden aangesproken op hun medeverantwoordelijkheid.

Voor de Waalwijkse industriehaven geldt een aantal varianten worden onderzocht om het laden en lossen van schepen tot en met klasse V mogelijk te maken. Dit gebeurt onder leiding van de BOM in een businesscase. Deze businesscase zal in 2012 gereedkomen en als basis dienen voor bestuurlijke besluitvorming. Nu al is duidelijk, welke variant ook gekozen gaat worden, dat de benodigde investeringen te fors zullen zijn om alleen door Waalwijk gedragen te kunnen worden. Regio Hart van Brabant verleent in 2013 zijn steun aan deze ontwikkeling door een gezamenlijke inspanning om financieringsmogelijkheden te vinden en uiteindelijk financiering te realiseren.

Bijdrage aan Midpoint Brabant programma Logistics Cities

De samenwerkende gemeenten in Regio Hart van Brabant participeren in 2013 actief in het programma Logistics Cities van Midpoint Brabant. Ze herkennen en onderschrijven de logistieke ambities die in het kader van dit programma zijn opgetekend in het rapport "De logistieke ambities van Midden-Brabant" en leveren een actieve bijdrage om deze ambities te verwezenlijken. Dit gebeurt onder meer door het waar mogelijk en nodig faciliteren van de acht actielijnen die zijn opgetekend in het actiedocument dat voortkomt uit het genoemde Midpoint Brabant rapport.

Opbrengsten portefeuille

De inspanningen in 2013 in het kader van de portefeuille Verkeer & Vervoer leveren op dat Hart van Brabant:

- een regionale beleidsagenda verkeer en vervoer heeft voor de periode tot en met 2016 (met een doorkijk naar 2020), vormgegeven naar tactische keuzes voor opgaven/ programma's en concrete operationele uitvoeringsprojecten;
- een afgeleide programmering infrastructuur heeft;
- met de Regionale Beleidsagenda een (toetsings)basis heeft voor het jaarlijks op te stellen Regionale UitvoeringsProgramma (RUP);
- in het proces van de totstandkoming van de agenda een nog betere samenwerking tot stand brengt met de belangrijke stakeholders bij betrokken overheden, onderwijs en ondernemers in de fysieke omgeving en dat daarbij nieuwe technologische- en maatschappelijke innovaties worden betrokken;
- een besluit van de Minister van I&M bewerkstelligt tot start met de Verkenningstudie en tot uitvoering in 2016 in plaats van na 2020 van verbreding van de A58 ter hoogte van Tilburg;
- bijdraagt aan de uitkomst dat Zuidnet A58 manager en exploitant van de A58 wordt en de zogenaamde "DBFM Plus" aanpak kan hanteren;
- bijdraagt aan een spoedige aanpak van Knooppunt Hoopolder om de verkeersdoorstroming te verbeteren, waarbij met betrekking tot het gedeelte tussen Waalwijk en Den Bosch de integrale visie gebiedsversterking Oostelijke Langstraat wordt gerealiseerd;
- bijdraagt aan de opwaardering van de A59 middels verbetering en completering van de aansluitingen op deze weg en realisering van een parallelstructuur, het realiseren van de hoogwaterbescherming, de kwaliteitsverbetering van de landbouwstructuur, het realiseren van landschaps-ecologische zones en het opwaarderen van de recreatieve verbindingen;
- gezamenlijk streeft naar gelijktijdige realisatie van de fases 1 en 1½ van de opwaardering van het Wilhelminakanaal en financiering daarvan uit de beschikte middelen voor fase 1;
- gezamenlijk streeft naar ontsluiting van de Industriehaven in Waalwijk voor het laden en lossen door Klasse V schepen en naar het vinden van financieringsmogelijkheden en uiteindelijk realiseren van de financiering;
- vanuit overheidsverantwoordelijkheid, een actieve bijdrage levert aan het triple helix programma Logistics Cities van Midpoint Brabant en dat daarmee de realisatie van de acht actielijnen uit het ambitiesdocument "De logistieke ambities van Midden-Brabant" wordt vergemakkelijkt.

Begroting Regio Hart van Brabant – Verkeer & Vervoer

	Lasten	Baten	Saldo
Programmakosten	30.000		N 30.000
Apparaatskosten			
Bijdrage gemeenten			
Bijdrage uit reserve 'Werkagenda'		30.000	V 30.000
Totaal	30.000	30.000	0

Toelichting programmakosten

Investeringsagenda regionale infrastructuur

Voor het actualiseren van de investeringsagenda regionale infrastructuur wordt een nieuwe regionale beleidsagenda opgesteld. De kosten daarvan zijn (inclusief de programmering infrastructuur) begroot op € 30.000 en worden gedekt uit de begroting RAVV 2012. Ook hiervan vindt afwikkeling plaats via de individuele gemeenten.

Daarnaast worden nu al regionaal kosten gemaakt voor kosten voor coördinatie GGA (€ 79.257 excl. BTW) en activiteiten uit het regionaal activiteitenfonds RAVV (€ 92.800 excl. BTW). De kosten worden gedekt uit een bijdrage per inwoner (€ 0,216 per inwoner). Voor de coördinatiekosten betaald Tilburg 50% en worden de overige kosten op basis van de inwoneraantallen verdeeld naar de deelnemende gemeenten. Vulling van het regionaal activiteitenfonds vindt plaats op basis van inwoneraantallen (€ 0,238 per inwoner). Afwikkeling hiervan vindt niet plaats via de Regio hart van Brabant, maar via de individuele gemeenten.

Lobby opwaardering bereikbaarheid over weg

Voor de lobby A58, A59 en N65 is in beeld wat er moet gebeuren. Voor 2013 wordt geraamd dat er een budget nodig is van € 30.000 (€ 15.000 in 2012).

3. Midpoint Brabant

Het Ministerie van Economische Zaken heeft met de nota 'Pieken in de Delta' een fundamentele ommezwaai gemaakt in het gebiedsgericht economisch beleid: van het wegwerken van economische achterstanden naar het gericht stimuleren van regionaal economische kansen. Hiervoor is door zes regio's een economische agenda opgesteld met als doel het identificeren van de regionaal economische pieken van nationaal belang waarvoor gezamenlijk investeren onontbeerlijk is.

De regio Hart van Brabant vormt in meerdere opzichten de schakel tussen twee pieken: Zuidwest Nederland en Zuidoost Nederland. Om nog meer te zijn dan een schakel tussen pieken en als regio een aantoonbare en onmisbare meerwaarde te hebben, werken sinds 2007 gemeenten, onderzoeks- en onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en zorginstellingen in Hart van Brabant samen in het regionaal economisch programma van de Stichting Midpoint Brabant. De strategische agenda van Midpoint Brabant vormt een vijftrapsraket: positionering van Hart van Brabant als dé regio van Social Innovation, vormgeving van een 'Open Source Kennis- en Ontwikkelplatform', bevordering van een excellent vestigings- en verblijfsklimaat, vormgeving van een instituut voor Social Innovation en stimulering van bestuurlijke vernieuwing.

Midpoint Brabant vaart op goede samenwerking tussen de drie o's. De 'o' van overheid levert een relevante bijdrage aan de realisatie van de economische sleutelopgaven van Midpoint Brabant via de werkagenda en bijbehorende programma's en prioritaire projecten van Regio Hart van Brabant. Regio Hart van Brabant werkt daarnaast aan publieke samenwerkingsopgaven. Hoewel Midpoint Brabant een zelfstandige stichting is met een eigen governance structuur (zie bBox 4) en bijbehorende begrotings- en verantwoordingscyclus, is in deze begroting ook het programma van Midpoint Brabant opgenomen met de bijbehorende Midpoint Brabant begroting. Dit levert inzicht op in de relatie tussen Regio Hart van Brabant en Midpoint Brabant.

Box 3 | Governance Midpoint Brabant

Midpoint Brabant heeft een eigen Algemeen Bestuur bestaande uit vertegenwoordigers van overheid, onderwijs en bedrijfsleven. Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor de operationele leiding van Midpoint Brabant. De bestuursleden brengen de boodschap, geven richting aan het proces, openen deuren en zorgen voor draagvlak en instemming bij de achterban. Ook organiseren de leden een gezamenlijke lobby richting regio, provincie en rijk.

Midpoint Brabant beschikt over een compacte uitvoeringsorganisatie met een Algemeen Directeur en een Programmadirecteur. Zij geven sturing aan een viertal programmamangers die op hun beurt de programma's Leisure Boulevard, Care Avenue, Aerospace & Maintenance Cluster en Logistics Cities managen. De programmamangers worden gestuurd door een viertal stuurgroepen die per programma zijn geformeerd.

Het Algemeen Bestuur van Midpoint Brabant besteedt de komende tijd aandacht aan terugkoppeling van besluitvorming en voortgang van processen aan de achterban van elk van de drie O's, om zodoende draagvlak verder te vergroten, controle nog beter mogelijk te maken en overlap in activiteiten te voorkomen.

Centraal in de programmatische stimulering van de regionale economie door Midpoint Brabant staat een gerichte inzet op de kansrijke sectoren voor de toekomst van de regio. Die focus biedt de regio ook de mogelijkheid om zich te profileren en te positioneren ten opzichte van partnerregio's. De gekozen speerpunten moeten aansluiten bij bestaande sterkten in de regio (bedrijven, arbeidsmarkt,

kennis en expertise), moeten toekomstgericht zijn en moeten aansluiten op de krachtige vestigingsplaatsfactoren van de regio. Op basis van die uitgangspunten zijn de volgende sectoren als speerpunten benoemd: Leisure, Care, Aerospace & Maintenance, Logistics.

Voor de vier gekozen speerpunten zijn programmalijnen gedefinieerd, waarmee de regio stevig en onderscheidend wordt neergezet. In deze focusgebieden wil Midpoint Brabant zijn positie structureel verbeteren.

Midpoint Leisure Boulevard

Als het gaat om leisure (of vrijetijdseconomie), dan heeft de regio al veel te bieden. Leisure is met 14.000 banen, 2140 vestigingen en een jaarlijkse groei van meer dan 7% medebepalend voor de aantrekkingskracht van Hart van Brabant. Dit veilig stellen en verder uitbouwen kan alleen met een toekomstgerichte visie. In 2012 wordt een ambitiedocument opgeleverd met een onderbouwde toekomststrategie voor leisure in Hart van Brabant.

In 2013 wordt gewerkt aan de realisatie van de ambities uit het ambitiedocument. Zo wordt het te openen 'Huis van de Leisure', een broedplaats van opleidingen, werk en dienstverlening in de belangrijke toeristisch-recreatieve sector. Dit resulteert in 2013 in een ontmoetingsplaats voor allen die bij de Midpoint Leisure Boulevard zijn betrokken. Daarnaast moet het gaan fungeren als kennisinstelling, discussieplatform en vooral ook een huis van gastvrijheid. Tussen de projecten Huis van de Leisure en Leisure-loket (zie hoofdstuk 2, paragraaf 3) zal nauwe afstemming plaatsvinden om overlap te voorkomen en ervoor te zorgen dat het ene project het andere versterkt.

De Leisure Boulevard heeft in de N-261 een hoofdslagader. In 2012 wordt een beeldkwaliteitsplan voor deze radicaal te vernieuwen regionale verbindingroute ontwikkeld. Partijen langs deze hoofdroute willen met de inpassing en aankleding ervan een visitekaartje voor de regio afgeven. In 2013 wordt de samenwerking die daartoe is opgezet door Midpoint Leisure Boulevard met betrokken partijen (het bedrijfsleven, de gemeenten, de provincie Noord-Brabant en de opdrachtgevers en uitvoerders), ingezet om te komen tot een levensechte, herkenbare en verbindende boulevard. Via het project 'Ontsluiting Leisure Boulevard' van de samenwerkende gemeenten heeft de programmamanager Leisure Boulevard een aanspreekpunt bij de gemeenten.

In 2013 wordt verder gestreefd naar de realisatie van Leer.Waalwijk, het Schoenen en Leder Fashion Centrum dat in 2012 in voorbereiding is. Het betreft een retailconcept voor een multifunctieel centrum voor commercie, cultuur, educatie en historie. Ook de integratie van een nieuw Nederlands Schoen- en Ledermuseum als drager van het erfgoed van de Langstraat staat centraal. Een actieve schoenenfabriek (Greve), een opleidingscentrum, een kennis- en innovatie -instituut maken dit tot een van de belangrijkste projecten van de Leisure Boulevard.

Midpoint Care Avenue

Gerekend naar de werkgelegenheid is de zorg in het Hart van Brabant van enorm grote betekenis. De sector telt 44.000 banen en 3.640 vestigingen. Bovendien is de diversiteit van het soort voorzieningen in de regio zeer divers. Het loopt uiteen van topspecialismen tot zorgverzekeringen, en alles wat daartussen werkzaam is. Het programma Midpoint Care Avenue, om de sector verder te stimuleren, is nog relatief jong. In 2012 wordt een plan van aanpak opgeleverd op basis waarvan de uitvoering zal starten die doorloopt in 2013.

Er wordt in dit jaar gewerkt aan twee speerpuntprojecten. De Chronische zorgcampus en het Zorg Innovatie Platform (ZIP). De campus is bedoeld voor de intensieve begeleiding van patiënten met chronische ziekten waarbij alle benodigde specialismen teamsgewijs optreden, de patiënt gedurende enige tijd intern verblijft en ook familie een rol kan spelen. Realisatie start op basis van een business

plan Chronische Zorg Campus dat is opgesteld in samenwerking met het Tilburg Social Innovation Lab (TISIL).

Het Zorg Innovatie Platform (ZIP) is het tweede speerpunt van de Care Avenue. Dit ZIP is gericht op het bevorderen van innovatiekennis en –kunde. Het brengt partijen bij elkaar en werkt actief mee aan nieuwe zorgconcepten en businessmodellen.

Midpoint Aerospace & Maintenance Cluster

De maintenance (onderhoud)- sector is een belangrijk onderdeel van de regionale industrie die werk biedt aan 26.000 mensen. Het programma Aerospace & Maintenance Cluster profileert de regio als dé regio voor de onderhouds- en luchtvaartsector, onder meer door de installatie van een bijzondere leerstoel aan de Tilburg University die zich richt op onderzoek naar en onderwijs in de dynamiek van samenwerkingsverbanden voor het onderhoud van technisch complexe kapitaalgoederen en door de realisatie van een campus.

Gate 2, Aerospace & Maintenance Campus is een zeer ambitieus project binnen het programma dat gefinancierd wordt met middelen uit het provinciale investeringsprogramma Samen Investeren. Het betreft de ontwikkeling van een campus op het Ericsson terrein in Gilze en Rijen. De campus biedt onderdak aan tenminste drie projecten die eveneens onderdeel zijn van het programma: Rotary Wing Training Center (RWTC), SimSynergy, Aerospace & Maintenance House. Het Samen Investeren traject duurt tot en met 2013. Dit betekent dat ook in 2013 in het kader van het programma Midpoint Aerospace & Maintenance Cluster hard gewerkt wordt aan de verdere ontwikkeling en realisatie van de campus in algemene zin en de drie gevestigde projecten in het bijzonder.

Op het RotaryWing Training Center is de Chinook CH-47 in 2013 geïnstalleerd als leshelikopter. In 2013 zullen honderden mecaniciens uit verschillende landen die vliegen met de Chinook hun onderhoudstrainingen op de Gate 2 Campus in Gilze Rijen krijgen.

SimSynergy betreft een simulatorenpark waar luchtvaartsimulatoren, maar ook simulatoren voor de gezondheidszorg en calamiteitenbestrijding bij elkaar gebracht kunnen worden. Op basis van een in 2012 af te ronden businessplan, start realisatie in principe datzelfde jaar. In 2013 wordt gewerkt aan de verdere uitbouw.

Het Aerospace & Maintenance House wordt als projectbureau in 2012 en 2013 ingericht om de sector door te ontwikkelen door bijvoorbeeld innovatie te stimuleren, samenwerking tussen bedrijven te bevorderen en het cluster in binnen- en buitenland te promoten.

Logistics Cities

Met zo'n 32.000 banen, 3.400 vestigingen en een aandeel van 14% in de regionale economie is de logistieke draaischijf in Hart van Brabant nu de derde logistieke hotspot van Nederland. De groei is er nog lang niet uit. In 2012 is het ambitedocument opgeleverd om de sector verder te stimuleren. Het omvat acht actielijnen waarvan de uitvoering ook in 2013 plaatsvindt. Zo wordt gewerkt aan het realiseren en uitbouwen van een huis voor de logistiek, een academische werkplaats voor internetlogistiek en de opwaardering van de haven in Waalwijk tot klasse V.

Het Huis van de Logistiek dat gerealiseerd wordt op industrieterrein Vossenbergh in Tilburg heeft 1700 vierkante meter ruimte voor kennisontwikkeling, scholing en arbeidsmarktactiviteiten. Daarbij inbegrepen ook 600 vierkante meter praktijkruimte en onderdak voor starters in het logistieke bedrijf. Opening is gepland in september 2012. Verankering en verdere ontwikkeling vinden plaats in 2013.

Logistics Cities heeft met vier ondernemers en Tilburg University een academische werkplaats opgericht voor internetlogistiek. In 2013 worden businesscases opgesteld om internetgebonden logistieke voorzieningen in de Nederlandse modebranche te ontwikkelen.

Samen met de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij en de samenwerkende gemeenten zet Midpoint Brabant zich in het kader van het Logistics Cities programma in 2013 in om de opschaling van de Waalwijkse haven in een landelijk Extended Newerk te realiseren. Zo kan deze tot klasse-V-schepen uit te breiden havenfaciliteit als inland hub dienen in de vervoerders-stromen tussen Rotterdam, Antwerpen en het Europese achterland.

Regionaal Economisch Actieprogramma (REAP)

In 2012 is een nieuwe vierjarige projectperiode ingeluid voor het REAP, het Regionaal Economisch Actieprogramma. Het is een programma dat een subsidiebron biedt voor voor sociaal-economische samenwerkingsprojecten. Het REAP-programma sluit direct aan op de social innovation agenda van Hde regio en biedt financieringsmogelijkheden voor projecten op het gebied van innovatiekracht, ondernemerschap en verblijfsklimaat in de breedste zin. Alle ingediende projecten worden met ingang van 2012 langs de "social innovation meetlat" gelegd.

De uitvoering van het programma is ondergebracht bij Midpoint Brabant. Ook in 2013 zal Midpoint Brabant in dit verband adviseren en begeleiden, projectaanvragen toetsen en controleren en verantwoorden. Het REAP faciliteert al enkele jaren economische, sociale en culturele projecten in de regio. Er is inmiddels bijna 2,7 miljoen euro in gestoken. Dat heeft geleid tot 7,4 miljoen aan bestedingen, een multiplierfactor van 2,73. Op hun beurt hebben deze projecten geleid tot een investeringsomvang van meer dan 35 miljoen euro in de regio. In 2013 wordt gestreefd eenzelfde multiplier effect te realiseren.

Opbrengsten programma

De inspanningen in 2013 in het kader van het programma Midpoint Brabant leveren op dat dit samenwerkingsverband:

- intensievere samenwerking realiseert tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid, gericht op het versterken van de economie en het vestigingsklimaat, met oog voor zowel economische als maatschappelijke meerwaarde;
- een belangrijke bijdrage levert aan de profilering van de regio op provinciaal, landelijk en, indien relevant, internationaal toneel als regio waar kennis en kunde op het gebied van Social Innovation aanwezig is die de regio een onderscheidend vermogen geeft;
- daartoe onder meer gericht aandacht besteedt aan de concrete invulling van de ambities die zijn geformuleerd voor de verdere ontwikkeling van vier speerpuntsectoren: logistics, care, leisure en aerospace & maintenance;
- uitvoering en invulling geeft aan het REAP-programma en daarmee financieringsmogelijkheden biedt voor projecten op het gebied van innovatiekracht, ondernemerschap en verblijfsklimaat.

Begroting Midpoint Brabant

	Lasten	Baten	Saldo
Programmakosten REAP	929.800	0	N 929.800
Programmakosten Leisure Boulevard	1.490.360	0	N 1.490.360
Programmakosten Logistics Cities	1.314.003	0	N 1.314.003
Programmakosten Aerospace and Maintenance Cluster	6.999.653	0	N 6.999.653
Programmakosten Care Avenue	0	0	0
Apparaatskosten	370.000	0	N 370.000
Bijdragen gemeenten	0	2.257.492	V 2.257.492
Bijdragen Onderwijs	0	0	0
Bijdragen Provincie	0	5.695.370	V 5.695.370
Bijdragen Rijk	0	0	0
Bijdragen bedrijfsleven	0	2.780.954	V 2.780.954
Overige bijdragen	0	370.000	V 370.000
Totaal	11.103.816	11.103.816	0

Toelichting lasten en baten

Programmakosten

De programmakosten zijn de projectuitgaven van de subsidieprogramma's REAP, Leisure Boulevard, Logistics Cities en Aerospace & Maintenance Cluster.

Apparaatskosten

De apparaatskosten zijn de bijdragen vanuit Midpoint Brabant aan de subsidieprogramma's.

Bijdragen gemeenten

De bijdragen van gemeenten bestaat voor € 390.897 uit bijdragen van de verschillende gemeenten (dit is € 1,- per inwoner) en voor € 1.866.595 aan cofinanciering van de gemeente Tilburg op de verschillende subsidieprogramma's.

Bijdragen provincie

De bijdragen van de provincie zijn de subsidiegelden van de provincie Noord-Brabant voor de verschillende subsidieprogramma's.

Bijdragen bedrijfsleven

De bijdragen van het bedrijfsleven is de cofinanciering van het bedrijfsleven op de projecten uit de verschillende subsidieprogramma's.

Overige bijdragen

De overige bijdragen zijn de bijdragen vanuit Midpoint Brabant aan de subsidieprogramma's.

Meerjarenoverzicht van baten en lasten per programma Midpoint

	Begroting 2013		Begroting 2014		Begroting 2015		Begroting 2016	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programmakosten REAP	929.800	0	929.800	0	929.800	0	929.800	0
Programmakosten Leisure Boulevard	1.490.360	0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Programmakosten Logistics Cities	1.314.003	0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Programmakosten Aerospace and Maintenance Cluster	6.999.653	0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Programmakosten Care Avenue	0	0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Apparaatskosten	370.000	0	370.000	0	370.000	0	370.000	0
Nog toe te wijzen	0	0	501.994	0	892.891	0	892.891	0
Bijdragen gemeenten	0	2.257.492	0	781.794	0	1.172.691	0	1.172.691
Bijdragen onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0
Bijdragen Provincie	0	5.695.370	0	250.000	0	250.000	0	250.000
Bijdragen Rijk	0	0	0	0	0	0	0	0
Bijdragen bedrijfsleven	0	2.780.954	0	400.000	0	400.000	0	400.000
Overige bijdragen	0	370.000	0	370.000	0	370.000	0	370.000
Totaal	11.103.816	11.103.816	1.801.794	1.801.794	2.192.691	2.192.691	2.192.691	2.192.691

Toelichting lasten en baten

Programmakosten

De programmakosten zijn de projectuitgaven van de subsidieprogramma's REAP, Leisure Boulevard, Logistics Cities en Aerospace & Maintenance Cluster.

Apparaatskosten

De apparaatskosten zijn de bijdragen vanuit Midpoint Brabant aan de subsidieprogramma's.

Nog toe te wijzen

De nog toe te wijzen bedragen betreffen uitgaven voor toekomstige programma's van Midpoint Brabant. Momenteel wordt bekeken welke programma's Midpoint Brabant na 2013 uit gaat voeren, daarvoor is ook regionale financiering benodigd.

De verhoging van de gemeentelijke bijdrage past eveneens bij de verbreding van de uitvoeringsambities op economisch ontwikkelingsbeleid en op het terrein van onder andere duurzaamheid en arbeidsmarkt.

Bijdragen gemeenten

De bijdragen van gemeenten bestaat in 2013 uit € 390.897 aan bijdragen van de verschillende gemeenten (dit is € 1,- per inwoner) en voor € 1.866.595 aan cofinanciering van de gemeente Tilburg op de verschillende subsidieprogramma's.

Voor de jaren daarna wordt een geleidelijke verhoging van de bijdrage per inwoner voorgesteld, naar € 2,- per inwoner in 2014 en € 3,- per inwoner vanaf 2015. Op basis van de huidige inwonertallen betekent dit een bijdrage van € 781.794,- in 2014 en € 1.172.691,- in 2015 en 2016.

Bijdragen provincie

De bijdragen van de provincie zijn de subsidiegelden van de provincie Noord-Brabant voor de verschillende subsidieprogramma's.

Bijdragen bedrijfsleven

De bijdragen van het bedrijfsleven is de cofinanciering van het bedrijfsleven op de projecten uit de verschillende subsidieprogramma's.

Overige bijdragen

De overige bijdragen zijn de bijdragen vanuit Midpoint Brabant aan de subsidieprogramma's.

4. Paragrafen

Met de invoering van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in 2004 zijn met betrekking tot de verslaggeving een aantal verplichte paragrafen (beleidsuitgangspunten van beheersmatige activiteiten) voorgeschreven, te weten: belastingen; verbonden partijen; onderhoud kapitaalgoederen; weerstandsvermogen; financiering en bedrijfsvoering. Niet alle paragrafen zijn van toepassing voor Regio Hart van Brabant.

Regio Hart van Brabant ontwikkelt zich steeds meer tot een regio waarin initiatieven worden genomen, die leiden tot het oppakken van gemeenschappelijke projecten (de 'werkagenda'). Dit heeft gevolgen voor de wijze waarop een en ander moet worden georganiseerd. Het takenpakket van Regio Hart van Brabant verbreedt zich van overleg naar overleg en sturing van gemeenschappelijke projecten.

4.1 Weerstandsvermogen en financiën

De mate waarin de gemeenschappelijke regeling in staat is om financiële tegenvallers op te vangen om de taken voort te kunnen zetten noemen we het weerstandsvermogen. De risico's, die niet verzekerd zijn of afgedekt door reserves, voorzieningen of overige middelen zijn van belang voor de bepaling van het weerstandsvermogen. Tegenover deze financiële risico's staat de weerstandscapaciteit. Deze capaciteit betreft (financiële) middelen waarover de gemeenschappelijke regeling kan beschikken om risico's te kunnen opvangen zonder dat de inzet van deze (financiële) middelen noodgedwongen leidt tot beleidswijzigingen. Het begrip weerstandsvermogen gaat derhalve over de verhouding tussen deze risico's en de weerstandscapaciteit, zodat de gezondheid van de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling kan worden bepaald, nu en op termijn.

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's en omvat de financiering van beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. Mogelijkheden om substantiële rentevoordelen te genereren door middel van intensieve invulling van het treasurybeleid worden voor Regio Hart van Brabant binnen de kaders van de Wet FIDO zeer gering geacht.

4.2 Weerstandsvermogen en financiën bij Regio Hart van Brabant

Door de invoering van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) dient vorm en inhoud te worden gegeven aan de treasuryfunctie. Het belangrijkste van de wet is het beheersen van risico's. Voor een beoordeling van de financiële positie van een organisatie is niet alleen de huidige situatie van belang. Ook de toekomstige ontwikkelingen en risicofactoren dienen hierbij betrokken te worden.

De financiële positie van Regio Hart van Brabant kan worden beoordeeld vanuit een tweetal gezichtspunten namelijk vanuit de jaarlijkse exploitatie en via beoordeling van de vermogenspositie. Het saldo van de jaarlijkse exploitatie-uitgaven en -inkomsten van Regio Hart van Brabant worden gedekt via een bijdrage per inwoner van de deelnemende gemeenten. De vermogenspositie van Regio Hart van Brabant (exclusief BWS) bestaat uit een bescheiden algemene (vrije) reserve. De algemene reserve mag 10% omvatten van de begroting van het volgende jaar. Dat houdt dus in dat de algemene (vrije) reserve per 31 december 2011 na bestemming € 18.043,- bedraagt.

Naast de algemene reserve kende Regio Hart van Brabant per 31 december 2011 de reserve sociale vernieuwing (€ 26.813,-) en de reserve werkagenda (€ 5.639,-). Voorstel in de jaarrekening 2011 was het voordelig resultaat van € 7.705,- toe te voegen aan de reserve werkagenda. Indien met dit voorstel (definitief) wordt ingestemd bedragen deze reserves in totaal € 40.157,-, die zullen worden aangewend voor projecten in het kader van de regionale werkagenda.

Bij Regio Hart van Brabant zijn verder geen vaste activa, voorzieningen of vreemd vermogen aanwezig en worden deze ook voor de nabije toekomst niet verwacht. Regio Hart van Brabant heeft alleen een rekening-courant verhouding met een bankinstelling waarmee alle financiële mutaties worden afgewikkeld. Enig risico is er niet waardoor bij Regio Hart van Brabant een treasurystatuut ontbreekt.

4.3 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de organisatie van Regio Hart van Brabant, hetgeen niet alleen de ambtelijke organisatie maar ook de bestuurlijke organisatie omvat. De burger verwacht van een gemeente dat gemeentelijke middelen rechtmatig, doelmatig en doeltreffend besteed worden, dat de gemeente een betrouwbare partner is en transparant is. Deze verwachtingen zijn tevens criteria voor de bedrijfsvoering.

Regio Hart van Brabant is een overleg- en uitvoeringsplatform waarbinnen de deelnemende gemeenten - uitgaande van het beginsel van autonomie van het lokale bestuur - de regionale samenwerkingsmogelijkheden op allerlei gebied onderling bespreken en daar vorm aan geven, onder meer via concrete projecten, omdat de samenhang van een aantal strategische en ordenende taken daarom vraagt. Er is sprake van een lichte overlegstructuur als kader om de feitelijke samenwerking in portefeuillehouder overleggen, op collegeniveau, vorm te geven.

De bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van het overlegplatform van Regio Hart van Brabant. De verantwoordelijkheid voor de organisatie berust primair bij het Algemeen Bestuur. De burgemeesters van de acht deelnemende gemeenten vormen het Algemeen Bestuur. Ten behoeve van de ondersteuning van het Algemeen Bestuur en het dagelijkse management van het programma is een programmabureau ingericht bestaande uit een fulltime programmamanager die in dienst is bij de gemeente Tilburg en een parttime managementassistent (0,4 FTE) die indienst is bij Midpoint Brabant. Het algemeen bestuur gaat een dienstverleningsovereenkomst betreffende het programmamanagement aan met de gemeente Tilburg.

Het programmabureau coördineert het proces zoals boven omschreven. Daarnaast geeft het sturing aan realisatie van de regionale werkagenda Hart van Brabant 2011-2015, die eind 2011 is vastgesteld. In 2012 zijn twaalf prioritaire projecten benoemd in deze werkagenda door de samenwerkende gemeenten. De helft hiervan betreft publieke samenwerkingsopgaven, zoals de regionale sociale agenda, de andere helft betreft samenwerkingsopgaven ten dienste van het programma van het regionale triple-helix samenwerkingsverband Midpoint Brabant. Dit zijn projecten met een vaak hoofdzakelijk economisch karakter.

De gemeente Tilburg, waar de programmamanager in dienst is, draagt zorg voor alle reguliere werkgeverslasten betreffende de programmamanager en voor vervanging bij diens afwezigheid vanwege ziekte of om andere redenen. Tevens draagt betreffende gemeente, op basis van een dienstverleningsovereenkomst met de Stichting Midpoint Brabant, zorg voor een adequate werkplek met alle bijbehorende randvoorwaarden op locatie bij Midpoint Brabant en voor de inhuur van de management assistent die in dienst is bij de Stichting Midpoint Brabant.

De administratieve werkzaamheden ten behoeve van het opstellen van de ontwerpbegroting en – rekening, evenals het beheer van de vermogenswaarden, alsook de bewaring van archiefbescheiden conform gemeentewet worden door het algemeen bestuur, op basis van een dienstverleningsovereenkomst, opgedragen aan de gemeente Tilburg.

4.4 Besluit woninggebonden subsidies (BWS)

Als gevolg van de voorgenomen opheffing van het Samenwerkingsverband Midden-Brabant heeft de gemeente Loon op Zand met ingang van 1 januari 1999 het budgetbeheer Besluit woninggebonden subsidies (BWS) overgenomen, uitgezonderd de gemeente Tilburg, die zelfstandig budgetbeheerder is. De financiële mutaties als gevolg van de uitvoering van deze wettelijke taak en de verslaggeving daarover in de jaarrekening van Regio Hart van Brabant worden aangeleverd door de gemeente Loon op Zand die namens Regio Hart van Brabant als budgetbeheerder BWS optreedt. De regeling houdt op te bestaan (zie box 4, pagina 50).

Box 4 | Einde regeling Besluit Woninggebonden Subsidies

Het Besluit woninggebonden subsidies (BWS) had als doelstelling het stimuleren van een gedifferentieerd woningaanbod en het bevorderen van nieuwbouw en ingrijpende verbetering, door middel van stortingen van middelen. De subsidie was bedoeld voor budgetbeherende bestuursorganen, sociale en particuliere verhuurders. De BWS regeling is per 1 januari 2005 beëindigd en in 2008 door VROM afgekocht jegens de uitvoerende lagere overheden.

Voor zover de lagere overheden sindsdien niet tot afkoop kwamen jegens de begunstigde partijen, worden bij afwikkeling van de nog lopende subsidieverplichtingen (tot 2015) door deze uitvoerende lagere overheden nog risico's gelopen. Voor het afdekken van deze risico's werd in de meeste gevallen een reserve aangehouden.

Naarmate de einddatum van de nog lopende subsidieverplichtingen dichterbij komt, wordt het risico dat wordt gelopen kleiner. Naarmate er door de lagere overheden meer verplichtingen werden afgekocht jegens de begunstigden wordt het risico eveneens kleiner.

Voor de besteding van eventuele vrijvallende reserves aan een specifiek doel bestaat geen (juridische) verplichting.

Reserve BWS Regio Hart van Brabant

Door Regio Hart van Brabant is het grootste deel van de verplichtingen in de loop der jaren afgekocht. Tevens is begin 2007 het grootste deel van de reserve uitbetaald aan de deelnemende gemeenten. Een en ander gebeurde proportioneel, op basis van de inwonertallen van de gemeenten per 1 januari 1997.

Voor de risico's die nog tot en met 2014 worden gelopen houdt Regio Hart van Brabant, conform accountantsadvies, een kleine reserve aan. Het overige deel van de reserve BWS wordt, volgens voorstel dat in 2012 met de jaarstukken is voorgelegd aan de gemeenteraden van de samenwerkende gemeenten bestemd om de regionale werkagenda te realiseren. Met de begroting 2013 Regio Hart van Brabant en een bijbehorend voorstel tot wijziging van de begroting 2012 wordt in dit kader een concreet bestedingsvoorstel voorgelegd aan de gemeenteraden.

5. Financiële begroting

5.1 Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten per programma

Programma	Lasten	Baten
1. Algemeen Bestuur	258.975	258.975
2. Arbeidsparticipatie	128.500	128.500
3. Economische Zaken, Recreatie & Toerisme	425.000	425.000
4. Milieu & Afval	135.000	135.000
5. Maatschappelijke Ontwikkeling & Jeugd, Jeugdgezondheidszorg	100.000	100.000
6. Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting	120.000	120.000
7. Verkeer en vervoer	30.000	30.000
Onderuitputting	- 45.000	- 45.000
Totaal (inclusief BTW)	1.151.475	1.151.475
*Dekking uit bijdrage per inwoner	571.801	571.801
Dekking uit reserve Werkagenda	576.699	576.699
Dekking uit reserve BWS	1.475	1.475
Bijdrage gemeenten kosten BWS	2.500	2.500

In het bedrag van € 1.151.475 is een bedrag van ca. € 183.000 opgenomen aan naar verwachting verrekenbare BTW (BTW Compensatiefonds).

LET OPIII!

Omdat er in totaal te weinig geld is voor alle projecten wordt een bedrag van € 45.000 geraamd voor onderuitputting. Dat wil zeggen dat van de kosten € 45.000 moet worden gehaald uit de geraamde kosten van alle projecten door bijvoorbeeld goedkopere inhuur of extra inzet van bestaande ambtelijke capaciteit in plaats van externe inhuur.

De bijdrage per inwoner voor 2013 komt uit op € 1,45. Van alle gemeenten is een opgave ontvangen van het aantal inwoners per 1 januari 2011. De verdeling per gemeente is als volgt:

Gemeente	Aantal inwoners per 1 januari 2012*)	Totale bijdrage 2013	waarvan compensabel BTW	Per saldo bijdrage gemeenten
Dongen	25.202	€ 36.543	€ 5.835	€ 30.708
Gilze en Rijen	25.592	€ 37.109	€ 5.925	€ 31.184
Goirle	22.208	€ 32.201	€ 5.141	€ 27.060
Hilvarenbeek	15.039	€ 21.807	€ 3.482	€ 18.325
Loon op Zand	23.070	€ 33.452	€ 5.341	€ 28.111
Oosterwijk	25.779	€ 37.379	€ 5.968	€ 31.411
Tilburg	207.579	€ 300.989	€ 48.057	€ 252.932
Waalwijk	46.428	€ 67.321	€ 10.749	€ 56.572
Totaal	390.897	€ 566.801	€ 90.498	€ 476.303
Bijdrage per inwoner cf. eerdere brief aan gemeenten		€1,45	€0,23	€1,22

*) volgens opgave van betreffende gemeenten

De inkomsten uit de bijdrage per inwoner bedragen € 566.801,-. Samen met de bijdrage van € 2.500,- van elk van de geassocieerde gemeenten Baarle-Nassau en Heusden bedragen de totale inkomsten € 571.801,-. Hiervan wordt € 255.000 ingezet op het programma Algemeen Bestuur. De overige € 316.801 dient ter dekking van projecten 'Werkagenda'. In deze begroting is er van uit gegaan dat dit via de reserve Werkagenda loopt.

5.2 Reserves

Reserve	1-1-2012	Mutatie 2012	Besteding 2012	31-12-2012	Mutatie 2013	31-12-2013
BWS	1.103.102	- 1.068.102	-3.727	31.273	-1.475	29.798
Werkagenda	40.157	842.372	-296.500	586.029	+ 316.801 -893.500	9.330
Totaal	1.143.259	- 225.730	-300.227	617.302	-578.174	39.128

In de kolom mutatie 2012 is het besluit van het AB om € 842.372 uit de reserve BWS te reserveren voor de 'Werkagenda' verwerkt. Ook zijn daarin verwerkt de uitbetalingen aan Oisterwijk, Alphen, Heusden en Haaren.

In de kolom besteding 2012 is bij Werkagenda het bedrag opgenomen dat in 2012 aangewend wordt voor projecten. Hierover was bij het opstellen van deze begroting nog geen besluit genomen, maar dit wordt tegelijk met deze begroting als begroting wijziging 2012 voorgelegd.

De reserve BWS kent in 2013 een onttrekking van € 1.475 om het begrotingstekort op dit onderdeel te dekken.

5.3 Meerjarenoverzicht 2013-2016

Overzicht van baten en lasten per programma

Programma	Begroting 2013		Begroting 2014		Begroting 2015		Begroting 2016	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1. Algemeen Bestuur	258.975	258.975	257.913	257.913	257.540	257.540	255.000	255.000
2. Arbeidsparticipatie	128.500	128.500	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
3. Economische Zaken, Recreatie & Toerisme	425.000	425.000	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
4. Milieu & Afval	135.000	135.000	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
5. Maatschappelijke Ontwikkeling & Jeugd, Jeugdgezondheidszorg	100.000	100.000	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
6. Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting	120.000	120.000	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
7. Verkeer en vervoer	30.000	30.000	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Nog toe te wijzen	-	-	707.698	707.698	1.093.595	1.093.595	1.093.495	1.093.595
Onderuitputting	-45.000	-45.000						
Totaal	1.151.475	1.151.475	965.611	965.611	1.351.135	1.351.135	1.348.595	1.348.595
Dekking uit bijdrage per inwoner	571.801	571.801	962.698	962.698	1.348.595	1.348.595	1.348.595	1.348.595
Dekking uit reserve Werkagenda	576.699	576.699	-	-	-	-		
Dekking uit reserve BWS	1.475	1.475	413	413	40	40		
Bijdrage gemeenten kosten BWS	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	0	0

Kosten Algemeen Bestuur

Vooralsnog is in de meerjarenbegroting uitgegaan van een gelijkblijvend uitgavenniveau apparaatskosten Regio Hart van Brabant. Ook is nu nog niet aan te geven hoe hoog de kosten voor een programma zal zijn. Daarom is een bedrag opgenomen als 'Nog toe te wijzen'. In een volgende meerjarenbegroting zal er meer beeld zijn over de te verwachten ontwikkelingen en zullen de kosten dan ook per programma in de meerjarenbegroting verwerkt worden.

Besluit Woninggebonden Subsidies

In de kosten Algemeen Bestuur is een bedrag opgenomen ten behoeve van uitvoering van de regeling 'Besluit Woninggebonden subsidies. De uitvoeringskosten (€ 2.500,- per jaar) worden in rekening gebracht bij de gemeenten en daarmee is de bijdrage uit BWS gelijk aan de kosten. De rentelasten (€ 1.475 in 2013, € 413 in 2014 en € 40 in 2015) komen uit de berekening verloop BWS. Basis zijn de verplichtingen ultimo 2011. Er is geen rekening gehouden met verdere vrijval. In 2015 vindt de laatste betaling plaats. In 2016 en verder zijn geen lasten (en baten) meer opgenomen. Het resultaat BWS wordt gedekt uit de reserve BWS.

5.4 Gemeentelijke bijdragen 2013-2016

Voorstel is de gemeentelijke bijdrage voor 2013 vast te stellen op € 1,45 per inwoner van de acht Hart van Brabant-gemeenten. Hierbij wordt (cf. het daarover in de Gemeenschappelijke Regeling bepaalde) uitgegaan van het aantal inwoners per 1 januari van het voorgaande begrotingsjaar. Daarnaast zijn Heusden en Baarle Nassau geassocieerde leden. Deze gemeente dragen € 2.500,- bij in de kosten van Regio Hart van Brabant. Samen met de baten uit de 'reserve werkagenda' en overige baten komen de totale baten in 2013 daarmee op € 1.151.475,-.

De incidentele baten uit de reserve werkagenda maken een 'ingroeimodel' mogelijk, waardoor de bijdrage per inwoner in 2013 lager is dan die in 2014. In de meerjarenbegroting wordt ervan uitgegaan dat de bijdrage per inwoner voor 2014 met € 1,- verhoogd wordt naar € 2,45 per inwoner. Hiermee wordt voorkomen dat de totale baten in 2014 veel lager uitvallen dan in 2013. De totale baten komen in 2014 evenwel op het lagere totaal van € 965.611,- uit.

Voor 2015 en verder wordt een structurele bijdrage per inwoner voorzien van € 3,45, waarmee de begroting van Regio Hart van Brabant haar definitieve omvang bereikt..

Eind 2014 vindt een evaluatie plaats om de resultaten van de regionale samenwerking te duiden. De ophoging van de bijdrage in 2015 en verder is onder voorbehoud van een positieve evaluatie.

